

Průvodce vojáka v záloze

OBSAH

Obsah

1.	BRANNÁ POVINNOST A OZBROJENÉ SÍLY.....	4
2.	VOJENSKÁ ČINNÁ SLUŽBA	4
2.1.	Převzetí výkonu branné povinnosti.....	4
2.2.	Vojenská cvičení – pravidelná a dobrovolná.....	5
2.3.	Služba v operačním nasazení	5
3.	AKTIVNÍ ZÁLOHA	6
3.1.	Podmínky zařazení do aktivní zálohy	6
3.2.	Pozastavení zařazení do aktivní zálohy	7
3.3.	Podmínky vyřazení z aktivní zálohy.....	8
4.	VOJENSKÉ HODNOSTI A HODNOSTNÍ SBORY.....	9
4.1.	Jmenování do vyšší vojenské hodnosti.....	9
4.2.	Úprava vojenské hodnosti.....	10
4.3.	Odnětí vojenské hodnosti.....	10
5.	PRŮBĚH VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY	10
5.1.	Nástup vojenské činné služby.....	10
5.2.	Služební orgány	11
5.3.	Služební cesta a studijní pobyt.....	12
5.4.	Pověření výkonem služby a zastupování	12
5.5.	Odvelení.....	12
5.6.	Přeložení	13
5.7.	Služební volno	13
5.8.	Výkon kázeňského práva	13
5.9.	Práva v průběhu vojenské činné služby.....	14
5.10.	Dočasné zproštění výkonu služby.....	16
5.11.	Propuštění z výkonu služby	16
6.	ZABEZPEČENÍ V PRŮBĚHU VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY	17
6.1.	Peněžní náležitosti a jiná peněžítá plnění	17
6.2.	Výplata peněžních náležitostí	17
6.3.	Služné a zvláštní příplatek	18
6.4.	Příplatek za službu v zahraničí	20
6.5.	Proviantní náležitosti	21

6.6.	Výstrojn $\acute{\text{e}}$ n $\acute{\text{a}}$ ležitosti	22
6.7.	Ubytování.....	22
6.8.	Cestovní n $\acute{\text{a}}$ ležitosti p $\acute{\text{r}}\acute{\text{i}}$ v $\acute{\text{y}}$ konu vojensk $\acute{\text{e}}$ ho zam $\acute{\text{e}}$ stn $\acute{\text{a}}$ n $\acute{\text{i}}$	22
6.9.	Stravn $\acute{\text{e}}$ a zahrani $\acute{\text{c}}$ n $\acute{\text{i}}$ stravn $\acute{\text{e}}$	23
6.10.	Sr $\acute{\text{a}}$ žky ze služn $\acute{\text{e}}$ ho, p $\acute{\text{r}}\acute{\text{i}}$ platku za službu v zahrani $\acute{\text{c}}\acute{\text{i}}$ a zvl $\acute{\text{a}}$ stn $\acute{\text{i}}$ ho p $\acute{\text{r}}\acute{\text{i}}$ platku	23
6.11.	Pr $\acute{\text{u}}$ m $\acute{\text{e}}$ rn $\acute{\text{y}}$ v $\acute{\text{y}}$ d $\acute{\text{e}}$ lek	24
6.12.	Poskytování zdravotn $\acute{\text{i}}$ ch služeb.....	24
7.	OCHRANA ZDRAV $\acute{\text{I}}$ P $\acute{\text{R}}\acute{\text{I}}$ V $\acute{\text{Y}}$ KONU SLUŽBY	24
8.	ODPOV $\acute{\text{E}}$ DNOST ZA ŠKODU	25
8.1.	Odpov $\acute{\text{e}}$ dnost voj $\acute{\text{a}}$ ka za škodu zp $\acute{\text{u}}$ sobenou p $\acute{\text{r}}\acute{\text{i}}$ v $\acute{\text{y}}$ konu vojensk $\acute{\text{e}}$ služby	25
8.2.	Odpov $\acute{\text{e}}$ dnost st $\acute{\text{a}}$ tu za škodu zp $\acute{\text{u}}$ sobenou voj $\acute{\text{a}}$ kovi	26
9.	PLN $\acute{\text{E}}$ N $\acute{\text{I}}$ MIMO VOJENSKOU $\acute{\text{C}}$ INNOU SLUŽBU.....	28
9.1.	Odm $\acute{\text{e}}$ na a motiva $\acute{\text{c}}$ n $\acute{\text{i}}$ odm $\acute{\text{e}}$ na	28
9.2.	N $\acute{\text{a}}$ hrada j $\acute{\text{i}}$ zdn $\acute{\text{i}}$ ch v $\acute{\text{y}}$ daj $\acute{\text{u}}$	30
9.3.	N $\acute{\text{a}}$ hrada jin $\acute{\text{y}}$ ch v $\acute{\text{y}}$ daj $\acute{\text{u}}$	30
9.4.	N $\acute{\text{a}}$ hrada mzdy nebo platu za pracovn $\acute{\text{i}}$ volno souvisej $\acute{\text{i}}$ c $\acute{\text{i}}$ s brannou povinností	30
9.5.	N $\acute{\text{a}}$ hrada mzdy nebo platu p $\acute{\text{r}}\acute{\text{i}}$ propušt $\acute{\text{e}}$ n $\acute{\text{i}}$ z d $\acute{\text{u}}$ vodu neschopnosti ke služb $\acute{\text{e}}$ pro nemoc nebo $\acute{\text{u}}$ raz.....	31
9.6.	Proml $\acute{\text{c}}$ en $\acute{\text{i}}$ pen $\acute{\text{e}}$ žn $\acute{\text{i}}$ ch n $\acute{\text{a}}$ ležitostí	31
9.7.	Rekond $\acute{\text{i}}$ cn $\acute{\text{i}}$ pobyt pro voj $\acute{\text{a}}$ ka zařazen $\acute{\text{e}}$ ho do aktivn $\acute{\text{i}}$ z $\acute{\text{a}}$ lohy	31
10.	VOJENSK $\acute{\text{A}}$ $\acute{\text{C}}$ INN $\acute{\text{A}}$ SLUŽBA A CIVILN $\acute{\text{I}}$ ZAM $\acute{\text{E}}$ STN $\acute{\text{A}}$ N $\acute{\text{I}}$	32
10.1.	Volno poskytované v zam $\acute{\text{e}}$ stn $\acute{\text{a}}$ n $\acute{\text{i}}$	32
10.2.	Informování zam $\acute{\text{e}}$ stnavatele o v $\acute{\text{y}}$ konu vojensk $\acute{\text{e}}$ služby	33
10.3.	Finan $\acute{\text{c}}$ n $\acute{\text{i}}$ podpora zam $\acute{\text{e}}$ stnavateli.....	33

Vážený spoluobčane,

dostává se Vám do rukou publikace, jejímž cílem je poskytnout základní informace o podmínkách služby vojáků v záloze a některých jejich právních poměrech po nabytí účinnosti zákona č. 46/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 47/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a nového zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze, včetně navazujících prováděcích předpisů k těmto zákonům. Pevně věříme, že tato publikace Vám poskytne odpovědi na otázky, které mohou vzniknout v souvislosti se službou vojáka v záloze, a poskytnou návod pro řešení většiny situací, které s výkonem vojenské činné služby vojákem v záloze souvisejí. Pokud přesto nenajdete v textu odpověď, jistě ji poskytnou příslušníci příslušných krajských vojenských velitelství, rekručních středisek nebo vojenských útvarů, u kterých budete vykonávat vojenskou činnou službu.

1. BRANNÁ POVINNOST A OZBROJENÉ SÍLY

Branná povinnost občanů České republiky je upravena branným zákonem. Podle tohoto zákona branné povinnosti podléhají všichni občané České republiky bez rozdílu pohlaví od osmnácti do šedesáti let věku. Branná povinnost zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, v rámci kterého se posuzuje zdravotní stav a osobnostní způsobilost občana k výkonu vojenské činné služby, samotný výkon vojenské činné služby formou jejího **dobrovolného převzetí v míru** (služební poměr vojáka z povolání, účast na pravidelných vojenských cvičeních nebo služba v operačním nasazení při zařazení do aktivní zálohy anebo účast na dobrovolných vojenských cvičeních) nebo povinné mimořádné služby za války, a plnění dalších povinností stanovených branným zákonem. Výkon branné povinnosti může v míru převzít občan nebo voják v záloze pouze dobrovolně. Žádost podává příslušnému krajskému vojenskému velitelství (příslušnost je dána místem trvalého pobytu občana), které o ní rozhoduje podle právními předpisy stanovených podmínek.

K zabezpečení obrany České republiky jsou ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky vytvořeny **ozbrojené síly České republiky**, které jsou doplňovány na základě branné povinnosti. Úkoly a organizaci ozbrojených sil stanovuje zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Podle něj tvoří ozbrojené síly všichni vojáci ve vojenské činné službě a organizačně se člení na Armádu České republiky, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Každé z těchto složek stanovuje tento zákon zvláštní úkoly. Samostatné úkoly pak stanovuje zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů, příslušníkům Vojenské policie a zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů, pro příslušníky Vojenského zpravodajství. K posílení plnění úkolů ozbrojených sil mimo vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu, tj. v době míru, jsou zřizovány v rámci výše uvedených struktur **jednotky aktivní zálohy** a jednotky vytvořené z řad vojáků v záloze, kteří požádali o **účast na dobrovolném vojenském cvičení**. Tyto jednotky jsou v době míru nejpřípravenější zálohou, vycvičenou k plnění úkolů nejen pro mír, ale i při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. Vojáci v záloze, kteří projdou tímto výcvikem, budou prioritně doplňováni do jednotek ozbrojených sil vytvářených po přechodu na válečnou organizační strukturu.

2. VOJENSKÁ ČINNÁ SLUŽBA

2.1. PŘEVZETÍ VÝKONU BRANNÉ POVINNOSTI

Veškeré informace k možnosti vykonat vojenskou službu v míru Vám podají příslušná rekrutační střediska nebo krajská vojenská velitelství.

Mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav můžete dobrovolně převzít výkon branné povinnosti, pokud požádáte:

- o povolání do služebního poměru vojáka z povolání;
- nebo o zařazení do aktivní zálohy;
- anebo o účast na vojenském cvičení.

Uvedené žádosti adresujte příslušnému **krajskému vojenskému velitelství**, možnost zaslání je i prostřednictvím rekrutačních středisek, uvedených v kontaktech. V procesu vyvolaném těmito žádostmi se přednostně zjišťuje, zda jste schopni vykonávat vojenskou

službu. Jde především o Vaše lékařské **posouzení**, ale i evidenční kontrolu Vaší osoby a ověření Vaší osobní **způsobilosti k vojenské službě**. Jako podklad pro řízení vyplníte dotazník a příslušnou část necháte vyplnit svým registrujícím lékařem. Krajské vojenské velitelství Vám zabezpečí lékařskou prohlídku u vojenského poskytovatele zdravotních služeb, který následně vystaví lékařský posudek. Tato část je zakončena rozhodnutím příslušného krajského vojenského velitelství o schopnosti k výkonu vojenské služby, které v době míru **nahrazuje odvodní řízení**.

2.2. VOJENSKÁ CVIČENÍ – PRAVIDELNÁ A DOBROVOLNÁ

Vykonat vojenské cvičení můžete dvojím způsobem. Buď požádáte o zařazení do aktivní zálohy, nebo o účast na vojenském cvičení.

Vojáka do aktivní zálohy zařazuje příslušné krajské vojenské velitelství rozhodnutím vydaným ve správním řízení. Vojáci v aktivní záloze se připravují k plnění úkolů ozbrojených sil formou vojenského výcviku, a to v rámci **pravidelných vojenských cvičení** v celkové délce **do čtyř týdnů v kalendářním roce** (bývalí vojáci z povolání do tří týdnů v kalendářním roce). Voják v záloze, který doposud nevykonal žádnou vojenskou činnou službu, absolvuje po zařazení do aktivní zálohy (v prvním roce) **základní přípravu v délce do dvanácti týdnů**.

Na základě své žádosti adresované příslušnému krajskému vojenskému velitelství můžou být vojáci v záloze povoláni na **dobrovolné vojenské cvičení v celkové délce do dvanácti týdnů v kalendářním roce**. Občan opět většinou podává žádost o vykonání dobrovolného vojenského cvičení společně se žádostí o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti. Podat ji ale může i kdykoli později, a také opakovaně. Podání žádosti není zapovězeno ani vojákovi zařazenému do aktivní zálohy, který tak může absolvovat dobrovolně delší výcvik, pokud je to v zájmu ozbrojených sil.

Na pravidelné nebo dobrovolné vojenské cvičení povolává vojáka v záloze krajské vojenské velitelství **povolávacím rozkazem**, který doručí nejpozději 30 dnů před začátkem vojenského cvičení.

Podle § 14a branného zákona může krajské vojenské velitelství vojákovi v záloze povolit **odklad výkonu vojenského cvičení**. Voják musí o odklad písemně požádat a doložit závažné důvody, pro které nemůže přerušit plnění pracovních, služebních, podnikatelských nebo studijních povinností, nebo vyžadují-li to důvody hodné zvláštního zřetele. Za důvody hodného zvláštního zřetele se považují případy, které zakládají nárok udělit vojákovi ve službě služební volno podle zákona o službě vojáků v záloze (viz bod 5.6.).

Žádost o odklad se podává příslušnému krajskému vojenskému velitelství před nástupem k výkonu vojenského cvičení.

Povolání o odkladu zaniká pominutím důvodů, pro které byl odklad udělen a následně bude rozhodnuto o novém povolání vojáka v záloze k výkonu vojenského cvičení.

2.3. SLUŽBA V OPERAČNÍM NASAZENÍ

Dalším druhem vojenské činné služby je služba v operačním nasazení. Jejím obsahem již není výcvik, ale samotné plnění úkolů ozbrojených sil. Délka služby v operačním nasazení může být **až 7 měsíců v kalendářním roce**.

Voják v aktivní záloze může být povolán do služby v operačním nasazení na území České republiky povolávacím rozkazem i bez svého souhlasu. Pokud půjde o službu v operačním nasazení na záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty, může být lhůta pro nástup stanovena povolávacím rozkazem i kratší než 30 dnů.

Ke službě v operačním nasazení **mimo území České republiky** může být voják v aktivní záloze povolán **pouze se svým písemným souhlasem**.

Před vysláním do služby v operačním nasazení může navíc absolvovat až **dvanáctidenní přípravu formou pravidelného vojenského cvičení**, ve kterém se soustředěnou formou připraví na působení v misi a sladí své postupy s jednotkou, ve které bude úkoly plnit.

Voják v záloze, který není zařazen do aktivní zálohy, může být se svým souhlasem povolán krajským vojenským velitelstvím do služby v operačním nasazení na území České republiky v délce do třiceti dnů v kalendářním roce. I v tomto případě platí, že lhůta pro nástup stanovena povolávacím rozkazem může být i kratší než 30 dnů.

3. AKTIVNÍ ZÁLOHA

3.1. PODMÍNKY ZAŘAZENÍ DO AKTIVNÍ ZÁLOHY

Zařazení vojáků v záloze nebo ostatních občanů České republiky do jednotek aktivní zálohy je založeno **na principu dobrovolnosti**. Žádost o zařazení do aktivní zálohy podávají zpravidla současně se žádostí o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti, ale mohou ji podat i kdykoli později po dobu svého zařazení do zálohy ozbrojených sil.

Naproti tomu zařazení vojáků v záloze, u kterých došlo k zániku služebního poměru vojáka z povolání, do aktivní zálohy, je založeno ze zákona na předpokladu, že se zařazením do aktivní zálohy souhlasili již při vstupu do služebního poměru vojáka z povolání. V případě potřeby ozbrojených sil tak mohou být zařazeni do aktivní zálohy do dvou let od zániku služebního poměru vojáka z povolání, a to na dobu tří let. Po uplynutí této doby může být voják v záloze, bývalý voják z povolání, do aktivní zálohy zařazen jen na základě jeho žádosti o zařazení do aktivní zálohy.

Podmínky pro zařazení do aktivní zálohy jsou velmi **podobné podmínkám, které musí splnit občan k přijetí do služebního poměru vojáka z povolání**. Rozdíl je především ve vyžadovaném omezení občanských práv. Na rozdíl od vojáka z povolání nemusí voják zařazený do aktivní zálohy přerušit svůj obvyklý způsob obživy, může být členem politické strany nebo hnutí a odborové organizace. Nižší požadavky jsou kladeny i na zdravotní způsobilost.

Občan nebo voják v záloze je zařazen do aktivní zálohy **na základě**

- a) žádosti,
- b) schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu a
- c) potřeby ozbrojených sil.

V žádosti o zařazení do aktivní zálohy se uvádí:

- a) jméno a příjmení (včetně předchozích jmen a rodného příjmení),
- b) akademický titul,

- c) rodné číslo,
- d) adresa trvalého pobytu,
- e) adresa pro doručování

Voják v záloze žádající o zařazení do aktivní zálohy musí podat prohlášení o tom, že nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka, nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Přijetí vojáka v záloze, který by činnost v tomto směru vyvíjel, by bylo v rozporu s demokratickými principy, na kterých je založen právní řád naší republiky a také fungování ozbrojených sil. Současně je také prověřována trestní bezúhonnost žadatele.

Podmínkou zařazení samozřejmě je také zájem ozbrojených sil na využití schopností konkrétního vojáka v záloze. Jde tedy především o odborné vzdělání nebo praxi žadatele, možnosti jeho zařazení do jednotek aktivních záloh, ale také vhodnost zařazení s ohledem na úkoly žadatele v rámci krizového řízení v jeho civilním postavení. Zařadit do aktivní zálohy zaměstnance městské nebo obecní policie, osoby, která je ze zastávané funkce členem krizového štábu, by tedy bylo velmi nevhodné. Služba takového vojáka v záloze v operačním nasazení by totiž byla velmi pravděpodobně v konfliktu s jeho úkoly mimo ozbrojené síly.

Na rozdíl od předchozího období nová právní úprava nezná zařazení do aktivní zálohy na základě dohody uzavřené mezi vojákem v záloze a vojenským správním úřadem. **O žádosti občana** nebo vojáka v záloze o zařazení do aktivní zálohy **se nově rozhoduje**. Ředitel příslušného krajského vojenského velitelství rozhodnutím uplatňuje vrchnostenské veřejnoprávní postavení vůči občanovi. V tomto rozhodnutí se mimo obvyklé náležitosti rozhodnutí podle správního řádu uvádí:

- a) vojenská hodnost, která vojákově v aktivní záloze náleží,
- b) vojenský útvar nebo vojenské zařízení, pro které je voják v aktivní záloze připravován,
- c) služební místo a jemu odpovídající vojenská hodnost,
- d) výše odměny a motivační odměny a
- e) doba zařazení do aktivní zálohy.

Proti rozhodnutí je samozřejmě možné se odvolat, případně jej napadnout správní žalobou u soudu.

3.2. POZASTAVENÍ ZAŘAZENÍ DO AKTIVNÍ ZÁLOHY

Zákon o službě vojáků v záloze předpokládá určitý okruh situací, při kterých je na vojákovi v aktivní záloze, zda ukončí své zařazení do aktivní zálohy nebo jen dočasně své působení v aktivní záloze pozastaví.

Jde o situace:

- a) nemožnosti vykonávat službu na dosavadním služebním místě s přihlédnutím k těhotenství vojákyně v aktivní záloze,
- b) mateřské dovolené za podmínek vzniku nároku na čerpání mateřské dovolené u žen v pracovním poměru u vojákyně v aktivní záloze,
- c) rodičovské dovolené vojáka i vojákyně v aktivní záloze, nebo

- d) rodičovské dovolené po dobu, po kterou se vojákyni v aktivní záloze poskytuje peněžité pomoci v mateřství podle zákona o nemocenském pojištění (tzv. mateřská otce vojáka).

V těchto situacích se voják v aktivní záloze **může rozhodnout, zda požádá o pozastavení zařazení do aktivní zálohy, nebo o vyřazení** a tedy ukončení svého zařazení do aktivní zálohy. Žádost voják v aktivní záloze podává příslušnému krajskému vojenskému velitelství, které o ní rozhodne. Pokud je vydáno rozhodnutí o pozastavení zařazení, doba pozastavení výkonu služby v aktivní záloze se nezapočítává do doby zařazení do aktivní zálohy. Fakticky se tedy posune datum zániku zařazení přesně o dobu pozastavení.

Pominutí důvodů k pozastavení zařazení musí voják v záloze **oznámit** krajskému vojenskému velitelství. Po pominutí důvodů pro pozastavení výkonu služby v aktivní záloze se voják v aktivní záloze zařadí na služební místo podle potřeb zajišťování obrany státu s přihlédnutím k úrovni jeho vycvičenosti a odborné připravenosti. Předně by se tedy měl vrátit ke své jednotce, ale s ohledem na změnu situace může dojít i k zařazení na jiné služební místo.

3.3. PODMÍNKY VYŘAZENÍ Z AKTIVNÍ ZÁLOHY

Zařazení do aktivní zálohy **zaniká především uplynutím doby**, na kterou byl rozhodnutím ředitele krajského vojenského velitelství do aktivní zálohy zařazen. K zániku zařazení vojáka do aktivní zálohy však může dojít i před uplynutím stanovené doby, ale pouze ze zákonem předpokládaných důvodů. **O vyřazení se musí rozhodnout**, pokud u vojáka:

- a) dojde k zániku branné povinnosti,
- b) vznikne překážky pro zařazení do aktivní zálohy uvedená v § 25 odst. 1 a 2 branného zákona (výkon veřejných funkcí a některých funkcí ve státní správě a samosprávě a příslušníky nebo zaměstnanci bezpečnostních sborů),
- c) zanikne potřeba ozbrojených sil České republiky,
- d) dojde ke ztrátě způsobilosti pro další výkon služby podle závěrů dvou po sobě jdoucích služebních hodnocení,
- e) dojde k povolání do služebního poměru vojáka z povolání,
- f) přestane platit některá z podmínek, která je stanovena pro zařazení do aktivní zálohy,
- g) dojde k dosažení důchodového věku podle zákona o důchodovém pojištění, nebo
- h) dojde odnětí hodnosti.

Naopak z aktivní zálohy **může být vyřazen** voják na základě své žádosti, z důvodu hodných zvláštního zřetele, které musí voják doložit. Za důvody hodné zvláštního zřetele se považuje zejména:

- a) smrt, závažné onemocnění nebo úraz osoby (rodiče, manžela, registrovaného partnera, druhá, dítěte, sourozence, pěstouna, osvojitele) vyžadující dlouhodobou osobní přítomnost vojáka v aktivní záloze,
- b) živelní pohroma, která postihla vojáka v aktivní záloze nebo osobu vojákovi blízkou,
- c) sociální nebo majetkové obtíže vojáka v aktivní záloze,

- d) skutečnost, že se voják v aktivní záloze stane otcem anebo osvojitelem dítěte nebo mu bylo dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu a o toto dítě osobně pečuje,
- e) skutečnost, že vojákyně v aktivní záloze je těhotná, stane se matkou nebo osvojitelkou dítěte nebo jí bylo dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu a o toto dítě osobně pečuje, nebo
- f) případ, kdy voják v aktivní záloze na základě rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I, nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II až IV podle zákona o sociálních službách, pokud žije s vojákem ve společné domácnosti a tuto péči jí nemůže poskytovat jiný člen rodiny vojáka v aktivní záloze; podmínka společné domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou.

Voják v aktivní záloze je z aktivní zálohy vždy vyřazen rozhodnutím ředitele příslušného krajského vojenského velitelství.

4. VOJENSKÉ HODNOSTI A HODNOSTNÍ SBORY

Pro vojáky v záloze jsou **hodnostní sbory i vojenské hodnosti** stanoveny stejně, **jako je tomu u vojáků z povolání**.

Odlišně je však upravena minimální doba zařazení ve vojenské hodnosti pro možné jmenování vojáka v záloze do vojenské hodnosti vyšší. U vojáků v záloze doba zařazení ve vojenské hodnosti činí:

- a) svobodník, desátník, četař a plukovník 2 roky,
- b) rotný, rotmistr, poručík a nadporučík 3 roky,
- c) nadrotmistr, kapitán a major 4 roky,
- d) praporčík, nadpraporčík, štábní praporčík a podplukovník 5 let.

Zvláštní podmínku pak stanovuje zákon o službě vojáků v záloze pro hodnostní postup vojáka, pokud dosáhl v průběhu služby vyššího vzdělání než, které je požadováno na jeho současném služebním místě. V tom případě pro jmenování do vyšší hodnosti postačuje doba setrvání v hodnosti v poloviční délce.

4.1. JMENOVÁNÍ DO VYŠŠÍ VOJENSKÉ HODNOSTI

Splnil-li voják v záloze **dobu zařazení ve vojenské hodnosti, splňuje-li kvalifikační předpoklady** (požadovaný stupeň vzdělání) **a je-li zařazen na služební místo**, pro které je plánována **vyšší vojenská hodnost, může být jmenován** do vyšší vojenské hodnosti, a to na základě návrhu velitele útvaru, u kterého je zařazen do jednotky aktivní zálohy, předloženého řediteli příslušného krajského vojenského velitelství.

Pro jednotlivé vojenské hodnosti je požadován tento **minimální stupeň vzdělání**:

- a) vojín, svobodník, desátník a četař – střední vzdělání s výučním listem,
- b) rotný, rotmistr, nadrotmistr, praporčík, nadpraporčík a štábní praporčík – střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- c) poručík, nadporučík a kapitán – vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu,
- d) major, podplukovník, plukovník, brigádní generál, generálmajor, generálporučík a armádní generál – vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu.

4.2. ÚPRAVA VOJENSKÉ HODNOSTI

Na dobu základní přípravy je voják ponecháván v hodnosti vojína. Po zdárném absolvování základní přípravy je voják v aktivní záloze personálním rozkazem ředitele příslušného krajského vojenského velitelství jmenován do vojenské hodnosti příslušné jeho služebnímu zařazení u jednotky aktivní zálohy a voják v záloze, který vykonal dobrovolné vojenské cvičení, je jmenován do vojenské hodnosti svobodník

Pro každé služební místo určené pro vojáka v aktivní záloze je tabulkou počtů dané jednotky stanovena mimo jiné i vojenská hodnost. **Vojenská hodnost** se určuje **podle katalogu činností** stejně jako u vojáků z povolání (nařízení vlády č. 60/2015 Sb., o stanovení seznamu činností pro jednotlivé vojenské hodnosti).

V případě, že voják v záloze **dosáhl vyšší vojenskou hodnost**, než je pro dané služební místo stanovena tabulkou počtů, **vojákovi je na dobu zařazení na dané služební místo vojenská hodnost upravena**. Po ukončení služebního zařazení náleží vojákovi v záloze vojenská hodnost, kterou dosáhl v rámci průběhu vojenské činné služby, tedy jeho předchozí hodnost. Výrok o úpravě vojenské hodnosti je součástí rozhodnutí o zařazení vojáka v záloze do aktivní zálohy nebo personálního rozkazu o přeložení na konkrétní služební místo.

V souladu s **přechodnými ustanoveními** zákona č. 47/2016 Sb. všichni vojáci v aktivní záloze zařazení před účinností tohoto zákona jsou k 1. červenci 2016 převedeni do aktivní zálohy podle nových podmínek v hodnosti, kterou měli dne 30. června 2016. V dalším období již všechny personální úkony probíhají podle nové právní úpravy.

4.3. ODNĚTÍ VOJENSKÉ HODNOSTI

Poruší-li voják v záloze ve službě **úmyslně a zvláště závažně služební povinnosti**, odejme se mu vojenská hodnost. Jde o mimořádný postup, který je uplatňován ve velmi výjimečných případech jak u vojáků v záloze tak i u vojáků z povolání. U obou skupin fakticky znamená zánik jejich služebního poměru a jejich zařazení do zálohy.

Vojenskou hodnost vojákovi v záloze odnímá:

- a) v hodnostním sboru generálů prezident republiky na návrh vlády České republiky,
- b) v hodnostním sboru nižších a vyšších důstojníků ministr obrany a
- c) ostatním vojákům náčelník Generálního štábu Armády České republiky.

Vojenskou hodnost vojín vojákovi v záloze nelze odejmout.

5. PRŮBĚH VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY

5.1. NÁSTUP VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY

Výkon vojenské činné služby **začíná nástupem** podle povolávacího rozkazu – prezentací u vojenského útvaru nebo vojenského zařízení (vojenský útvar) v určeném čase.

Prezentaci provádí prezentační komise určená velitelem vojenského útvaru. **Cílem prezentace** je ověření totožnosti vojáka v záloze, správnost data nástupu uvedeného v povolávacím rozkaze (místo, datum a čas), zdravotní způsobilost k výkonu vojenské činné služby (prohlídkou vojenským lékařem) a zařazení vojáka v záloze k jednotce. Tímto se

voják v záloze stává vojákem v činné službě. **Po dobu trvání výkonu vojenské činné služby** je voják v záloze ve službě **ve služebním poměru** k České republice.

Podklady zjištěné prezentační komisí slouží k vzetí vojáka v záloze ve službě do jmenovité a číselné evidence vojenského útvaru. Tím mu vzniká nárok na čerpání peněžních a naturálních náležitostí.

Po dobu výkonu vojenské činné služby je **velitelem vojenského útvaru určena** vojákům v záloze ve službě **doba služby v jednotlivých dnech** na dobu vojenského zaměstnání a na dobu osobního volna. Fakticky jde o totožné rozvržení, jako mají vojáci z povolání zařazení do stejné činnosti jako cvičící vojáci v záloze.

Obsahem vojenského zaměstnání je vojenský výcvik, plnění úkolů ozbrojených sil a plnění jiných služebních úkolů. V době mimo vojenské zaměstnání může voják opustit vojenský objekt. Vyžaduje-li to však výkon služby, může velitel vojenského útvaru vojákovi v záloze ve službě nařídit, aby ve vojenském objektu setrval.

5.2. SLUŽEBNÍ ORGÁNY

Na základě § 2 odst. 4 zákona o ozbrojených silách, jsou ministrem obrany určeny služebními orgány pro vojáky:

- a) ředitel Vojenského zpravodajství;
- b) ředitel krajského vojenského velitelství;
- c) velitel úkolového uskupení;
- d) ostatní vedoucí organizačních celků rezortu Ministerstva obrany.

Ředitel krajského vojenského velitelství má obecně veškerou působnost k personálním i platovým úkonům vůči vojákům, kteří jsou k němu příslušní podle svého trvalého pobytu (až do hodnosti plukovníka). Opatření připravuje a realizuje v součinnosti s veliteli útvarů, u nichž jsou vojáci zařazení do jednotky aktivní zálohy. Ředitel krajského vojenského velitelství tedy:

- a) služebně zařazuje a překládá, včetně přeložení z podřízenosti ředitele Vojenského zpravodajství nebo do jeho podřízenosti;
- b) odveluje, včetně odvelení z podřízenosti ředitele Vojenského zpravodajství nebo do jeho podřízenosti;
- c) jmenuje do vyšší hodnosti a upravuje hodnost při zařazení na služební místo;
- d) rozhoduje o změnách čísla vojenské odbornosti (ČVO) a jedná-li se o vojáky v hodnostním sboru nižších a vyšších důstojníků, rozhoduje se souhlasem služebních orgánů, v jejichž gesci je předmětné ČVO;
- e) pozastavuje výkon služby v aktivní záloze a ukončuje toto pozastavení.

Stejnou pravomoc, ale pouze v rozsahu jemu podřízené organizační struktury má ředitel Vojenského zpravodajství.

Běžná organizační rozhodnutí a opatření, která nesnesou odklad, patří **do působnosti ostatních služebních orgánů**, které realizují s podřízenými vojáky ve službě tato personální opatření:

- a) udělují náhradní volno;
- b) udělují služební volno;
- c) vysílají na služební cestu a studijní pobyt;
- d) propouští z výkonu vojenské činné služby;

- e) zprošťují vojáka výkonu služby v jeho služebním zařazení a pověřují jej plněním jiných služebních úkolů;
- f) odvelují;
- g) pověřují výkonem služby a zastupováním;
- h) vykonávají kázeňské právo;
- i) navrhují ostatní personální opatření, která jsou v působnosti jiných služebních orgánů.

Služební orgány rozhodují o uvedených opatřeních různým způsobem. Personální opatření podle písmene f) a g) stejně jako rozvržení doby stanovují služební orgány pouze ve svém **vnitřním rozkaze**; personální opatření podle písmene h) vydávají ve formě **rozhodnutí** a podle písmene a) až e) a i) formou **personálního rozkazu**. **Rozdíl** mezi rozhodnutím a personálním rozkazem je v rychlosti a úplnosti řízení. Při rozhodnutí služební orgán zahajuje řízení vůči vojákově, musí jej seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí, odvolání proti rozhodnutí má odkladná účinek a k jeho podání je lhůta 15 dnů. Personální rozkaz je naopak prvním úkonem v řízení, odvolání proti němu nemá odkladný účinek a je pro něj lhůta pouze 5 dnů.

5.3. SLUŽEBNÍ CESTA A STUDIJNÍ POBYT

Voják v záloze ve službě může být na dobu nezbytně nutnou vyslán na služební cestu nebo studijní pobyt (§ 14 a 14a zákona o vojácích z povolání). **Na služební cestě plní služební úkony podle rozkazu nadřízeného**, který ho na služební cestu vyslal. Na rozdíl od toho **při studijním pobytu je určen do podřízenosti jiného velitele**, jehož úkoly plní.

Podmínky pro vykonání služební cesty a studijního pobytu vojákově ve službě stanoví velitel útvaru, který ho na služební cestu vysílá.

5.4. POVĚŘENÍ VÝKONEM SLUŽBY A ZASTUPOVÁNÍ

Podle § 13 a 13a zákona o vojácích z povolání může být voják v záloze ve službě v průběhu výkonu vojenské činné služby pověřen výkonem služby v jiném služebním zařazení nebo zastupováním. V obou případech může jít o úkoly jiného charakteru, než měl určeny na svém původním služebním místě. Plnit je může po stanovenou dobu mimo místo pravidelného výkonu služby nebo i v něm. S ohledem na to, že mu i po tuto dobu náleží služné podle jeho služebního zařazení, nemohou mu být ukládány služební úkoly, které katalog činností zařazuje do vyšší vojenské hodnosti.

Rozdíl mezi těmito opatřeními spočívá ve vazbě na původní služební úkoly. **Po dobu pověření vykonává voják v záloze ve službě služební úkoly pouze z nového služebního místa**, kdežto **u zastupování musí plnit i své původní služební úkoly**.

5.5. ODVELENÍ

Voják v záloze může být v průběhu vojenské činné služby odvelen (§ 15 zákona o vojácích z povolání). Jde o **dočasné uložení jiných služebních úkolů v jiné jednotce pod velením jiného velitele**. Odvelení je využíváno například při tvorbě dočasných úkolových uskupení pro operační nasazení jak na území České republiky, tak i mimo ni.

Odvelení se realizuje v zájmu služby avšak na dobu nejdéle 6 měsíců v kalendářním roce. Na dobu delší lze vojáka v záloze odvelet jen s jeho souhlasem nebo rozhodnutím ministra obrany. U vojáků v záloze tento postup přichází v úvahu pouze při operačním nasazení v zahraniční operaci.

5.6. PŘELOŽENÍ

Voják v záloze může být v průběhu zařazení do aktivní zálohy přeložen k jiné jednotce aktivní zálohy (§ 16 zákona o vojácích z povolání). **K přeložení bude vždy docházet pouze v souladu se zájmem ozbrojených sil.** Impulzem k přeložení může být zájem vojáka v záloze a jím podaná žádost příslušnému řediteli krajského vojenského velitelství. Stejně tak ale může být zájem ze strany velitele vojenského útvaru na obsazení služebního místa u jeho jednotky aktivní zálohy a podnět k přeložení může dát on. Vždy však bude před přeložením toto opatření projednáno s dotčeným vojákem v záloze.

5.7. SLUŽEBNÍ VOLNO

Voják v záloze ve službě **má nárok na poskytnutí služebního volna** v délce 2 dnů výkonu služby při smrti rodiče, manžela, registrovaného partnera, druhá, dítěte, sourozence, pěstouna, osvojitele nebo na vlastní svatbu. Dále má nárok na služební volno v délce 10 dnů výkonu služby při živelní pohromě, která postihla jeho nebo osobu uvedenou výše. O udělení služebního volna voják žádá velitele útvaru, u kterého vykonává vojenskou službu. Důvody zakládající nárok na služební volno je voják v záloze ve službě povinen prokázat, a to služebnímu orgánu, který služební volno uděluje. Samozřejmě **mohou nastat takové okolnosti** výkonu služby, které **udělení služebního volna znemožňují**. Šlo by především o službu v operačním nasazení mimo území republiky, kde by doprava tam a zpět, na tak omezenou dobu fakticky nebyla možná. **Doba služebního volna se započítává do celkové délky služby** a po jeho dobu vojákovi náleží všechny peněžní a jiné náležitosti.

5.8. VÝKON KÁZEŇSKÉHO PRÁVA

Jedním z významných znaků veřejnoprávního vztahu je výkon kázeňského práva vůči osobám ve služebním poměru. To se týká i vojáků v záloze ve službě. **Kázeňskou pravomoc** vůči nim mají všichni **nadřízení** v souladu s pravomocí určenou **Základním řádem ozbrojených sil České republiky (Zákl-1)**. **Kázeňské odměny a tresty** pro vojáky v záloze ve službě jsou určeny **zákonem o vojácích z povolání**. Kázeňský trest snížení služebního platu až o 15 % však nelze použít, protože voják v záloze ve službě služební plat nepobírá.

Nutné je ale upozornit na významnou změnu v působnosti týkající se **jednání, které má znaky přestupku** podle různých právních předpisů. U vojáků v záloze ve službě je použit jiný přístup než u jiných příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů. Jako kázeňský přestupek se vyřídí **takové jednání vojáka** v záloze ve službě, kterého **se dopustil při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s jejím výkonem**. Do působnosti služebních orgánů tedy nepřecházejí všechny „přestupky“ spáchané v době vojenské činné služby, ale pouze některé. Jde o jejich vztah k vojenské službě. Prakticky tedy do působnosti velitele vojenského útvaru bude patřit dopravní přestupek způsobený vojákem v záloze ve službě při řízení vojenského vozidla. Policie ČR však bude řešit přestupek spáchaný stejným vojákem v záloze ve službě stejného dne při řízení jeho soukromého vozidla v době osobního volna.

Pokud ale některé jednání bude patřit do působnosti velitele vojenského útvaru, může **zahájit řízení o něm a rozhodnout i v době, kdy voják v záloze již není ve výkonu vojenské činné služby**.

5.9. PRÁVA V PRŮBĚHU VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY

Jak již bylo zmíněno výše, **rozsah omezení práv vojáka v záloze ve výkonu vojenské činné služby je proti vojákově z povolání menší**. Přesto je nutné si uvědomit, že některé činnosti by byly s výkonem vojenské činné služby neslučitelné.

Voják v záloze ve službě může sice zůstat členem **politické strany nebo hnutí, případně odborové organizace**, ale vykonávat v jejich prospěch činnost může **pouze v době svého osobního volna a mimo vojenský objekt**. Při této činnosti je mu také **zakázáno nosit vojenský stejnokroj**.

Podobně je omezen i výkon jiné **výdělečné činnosti, tedy pouze v době svého osobního volna**, a to ještě s podmínkou, že to výkon vojenského zaměstnání nevylučuje. Typicky by šlo o situaci při službě v operačním nasazení v zahraničí, kdy nebudou ozbrojené síly zabezpečovat např. ani datové spojení pro vojáka v záloze ve službě z důvodu provozu jeho podnikatelské činnosti.

Ve vztahu k právům vojáka v záloze ve službě je nutné upozornit na ustanovení převzaté ze zákona o vojácích z povolání. Jde o **ustanovení o povinnostech** vojáka v § 48, podle kterého je voják povinen:

- a) důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených,
- b) svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopností,
- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby a které v zájmu služby nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byl této povinnosti zproštěn služebním orgánem,
- d) ohlásit svému nadřízenému závady, nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a hrozící škodu,
- e) zvyšovat své odborné znalosti a prohlubovat svoji kvalifikaci, dbát o svoji fyzickou zdatnost,
- f) dodržovat pravidla služební zdvořilosti a chovat se i mimo službu tak, aby neohrozil vážnost a důvěryhodnost ozbrojených sil, dodržovat při výkonu služby právní předpisy, mezinárodní právo válečné a humanitární, mezinárodní smlouvy a rozkazy nadřízených,
- g) při výkonu služby nosit předepsaný stejnokroj; výjimky stanoví služební orgán,
- h) nezneužívat ve svůj prospěch nebo ve prospěch jiných osob informace získané při výkonu služby a nepřijímat neoprávněné dary nebo jiné výhody v souvislosti s výkonem služby,
- i) bezodkladně ohlásit nadřízenému zahájení trestního řízení vůči své osobě a informovat ho o průběhu a ukončení tohoto trestního řízení.

Za povšimnutí stojí především ustanovení pod písmenem f), které zavazuje vojáky zařazené do aktivní zálohy **i mimo dobu vojenské činné služby k určité normě chování, která neohrozí dobré jméno ozbrojených sil**. Tato povinnost neplatí pouze v situaci, kdy je voják v aktivní záloze ve služebním stejnokroji, ale zavazuje jej vždy, kdy by mohlo být jeho jednání spojováno s jeho postavením vojáka v aktivní záloze.

Uvedený paragraf dále stanoví, postup pro situaci, kdy se voják v záloze ve službě domnívá, že **rozkaz nadřízeného je v rozporu s právním předpisem**. V takovém případě je povinen nadřízeného na to upozornit; trvá-li nadřízený na splnění rozkazu, je voják v záloze ve službě povinen jej splnit. Voják v záloze ve službě je povinen odeprít splnění

rozkazu nadřízeného, spáchal-li by jeho splněním trestný čin; tuto skutečnost ohlásí neodkladně vyššímu nadřízenému.

Stejný paragraf také stanoví vojákovi v záloze ve službě také povinnost k neodkladnému **odvrácení škody hrozící ve vojenských objektech a na vojenském materiálu**, je-li to při výkonu vojenské služby třeba. Nemusel by tak učinit pouze tehdy, pokud by mu v tom bránila důležitá okolnost nebo jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe, ostatní vojáky nebo občany anebo osoby sobě blízké.

Na druhou stranu jsou ze zákona o vojácích z povolání také převzata ustanovení, která práva vojáka brání. Především jde o **základní pravidla zakazující diskriminaci**. Podle § 2 jsou služební orgány povinny zajišťovat rovný přístup a rovné zacházení se všemi uchazeči o povolání do služebního poměru a se všemi vojáky při vytváření podmínek výkonu služby. Jde především o odbornou přípravu a dosažení služebního postupu, odměňování, jiná peněžitá plnění a plnění peněžité hodnoty. Je zakázána diskriminace uchazečů a vojáků z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, manželského a rodinného stavu a povinností k rodině, těhotenství nebo mateřství anebo proto, že vojákyně kojí. Je zakázáno i takové jednání služebních orgánů, které diskriminuje nikoliv přímo, ale až ve svých důsledcích. Za takové jednání se považuje i navádění k diskriminaci. Za diskriminaci se však nepovažují případy, kdy je pro odlišné zacházení věcný důvod spočívající v povaze služby, kterou voják vykonává, a který je pro výkon této služby nezbytný.

Služební orgán ani voják nesmí zneužívat výkonu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru k újmě jiného vojáka nebo k ponižování jeho důstojnosti. Za ponižování důstojnosti se považuje i nežádoucí chování sexuální povahy a všechny formy obtěžování, které směřují k narušení důstojnosti vojáka, vytvoření zstrašující, nepřátelské, ponižující a pokořující nebo urážlivé atmosféry, a které jsou nevídané, nevhodné nebo mohou být druhým vojákem oprávněně vnímány jako podmínka pro rozhodnutí, která ovlivňují výkon práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru.

Dojde-li ve služebním vztahu k porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení s vojáky nebo k nežádoucímu sexuálnímu chování při výkonu služby, má voják právo se domáhat, aby bylo upuštěno od tohoto jednání a aby byly odstraněny důsledky tohoto jednání.

Služební orgány také nesmí vojáka jakýmkoli způsobem postihovat nebo znevýhodňovat proto, že se zákonným způsobem domáhá svých práv a nároků vyplývajících ze služebního poměru.

Za významné je možné považovat, že Ministerstvo obrany podle § 59 zákona o vojácích z povolání i vojákům v záloze ve službě vytváří podmínky pro řádný, hospodárný a bezpečný výkon služby. Konkrétně je povinno:

- a) zajišťovat pro vojáky zdravotní služby,
- b) zřizovat, udržovat a zlepšovat sociální zařízení,
- c) pečovat o vzhled a úpravu míst, ve kterých vojáci vykonávají službu,
- d) vytvářet příznivé podmínky pro stravování vojáků,
- e) zajišťovat vojákům ubytování,
- f) vytvářet podmínky pro soustavné vzdělávání a prohlubování kvalifikace vojáků v zájmu služby,

- g) vytvářet podmínky pro uspokojování kulturních, rekreačních a tělovýchovných potřeb a zájmové činnosti vojáků,
- h) podle podmínek, v nichž je plněn úkol, zajišťovat vojákům vyslaným do zahraniční operace přiměřený kontakt s osobami blízkými.

Ministerstvo může poskytovat za účelem prevence rizikového chování péči podle písm. h) rodině vojáka.

Současně se také přebírá pro vojáky v záloze základní nástroj pro ochranu práv vojáka, kterým je podle § 153 zákona o vojácích z povolání **žádost nebo stížnost**. Toto ustanovení pak upravuje postup při jejich vyřizování. Z nich stojí za upozornění, že voják se obrací se svou žádostí nebo stížností na nadřízeného nebo přímo na služební orgán, který má potřebnou pravomoc k jejímu vyřízení.

5.10. DOČASNÉ ZPROŠTĚNÍ VÝKONU SLUŽBY

Bohužel i u vojáků v záloze ve službě mohou nastat situace, kdy jejich výkon služby ve stávajícím služebním zařazení by ohrožoval zájem služby. Při **důvodném podezření ze spáchání trestného činu nebo ze závažného porušení služebních povinností** by další výkon služby mohl ohrozit důležitý zájem služby nebo objasnění jeho činu (§ 11 zákona o službě vojáků v záloze). V tom případě může být voják v záloze ve službě zproštěn výkonu služby v jeho služebním zařazení a pověřen plněním jiných služebních úkolů než úkolů, které vyplývají z jeho služebního zařazení do doby, než bude propuštěn z výkonu vojenské činné služby.

5.11. PROPUŠTĚNÍ Z VÝKONU SLUŽBY

Obecně jsou stanoveny tyto případy, kdy se voják z výkonu vojenské činné služby propustí:

- a) po jejím vykonání ve stanovené délce,
- b) jestliže vojenský lékař zjistí nemoc nebo úraz, pro které voják v záloze ve službě není schopen vojenskou činnou službu ve stanovené délce vykonat,
- c) dnem, kterým byl voják vzat do vazby,
- d) dnem nástupu výkonu trestu domácího vězení, trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence nebo ústavního ochranného léčení, nebo
- e) po zproštění výkonu služby.

U písmen b) a e) je nutné upozornit, že k propuštění dochází bezodkladně. To ale může být s ohledem na okolnosti několik hodin, ale i několik dnů. Typickým příkladem je služba v operačním nasazení v zahraničí. Pokud by došlo k propuštění v den, kdy situace nastane, mohl by být voják přímo ohrožen na životě, protože by se ocitl jako civilní osoba na území cizího státu třeba ve vážné bezpečnostní situaci. Služební orgány, zvláště v takovýchto případech, budou vzájemně spolupracovat tak, aby bylo zabezpečeno splnění všech povinností jak vojákem, tak vůči němu a nedošlo nijak k ohrožení jeho práv, tedy např. propuštění až na území České republiky.

Voják v záloze ve službě se může předčasně propustit ze služby **místo udělení služebního volna**. Podmínkou pro to je, že do ukončení jeho služby zbývá doba kratší než 3 dny v případech smrti rodiče, manžela, registrovaného partnera, druhá, dítěte, sourozence, pěstouna, osvojitele nebo na vlastní svatbu, anebo 11 dnů v případě živelní pohromy. Tento postup je však spíše výjimečný.

K těmto případům je nutné ještě doplnit situaci, kterou předpokládá § 14 zákona o službě vojáků v záloze. Jde o situaci, kdy **vojákyňe** v záloze ve službě **oznámí veliteli** vojenského útvaru, **že je těhotná**, a tuto skutečnost doloží lékařskou zprávou. Velitel vojenského útvaru neprodleně takovou vojákyni propustí ze služby, jestliže by podle lékařského posudku výkon služby představoval riziko pro její bezpečnost nebo zdraví anebo měl negativní účinek na těhotenství. I v tomto případě platí, že k propuštění má dojít bezodkladně, což ale může být s ohledem na možnost dopravy ze zahraničí třeba až po týdnů.

Před propuštěním z výkonu vojenské činné služby se voják v záloze ve službě **podrobí lékařské prohlídce**, jejímž cílem je posoudit jeho zdravotní stav. V případě zhoršeného zdravotního stavu musí lékař rozhodnout, zda zhoršení zdravotního stavu bylo nebo nebylo v přímé souvislosti s výkonem vojenské činné služby.

Vrácením povolávacího rozkazu se voják v záloze ve službě stává vojákyem v záloze.

6. ZABEZPEČENÍ V PRŮBĚHU VOJENSKÉ ČINNÉ SLUŽBY

6.1. PENĚŽNÍ NÁLEŽITOSTI A JINÁ PENĚŽITÁ PLNĚNÍ

Vojákyovi v záloze ve službě náleží při splnění stanovených podmínek **tyto peněžní náležitosti a jiná peněžítá plnění**:

- a) služné,
- b) příplatek za službu v zahraničí,
- c) zvláštní příplatek,
- d) odměna podle § 26 zákona o službě vojáků v záloze (nikoliv odměna podle § 68g zákona o vojácích z povolání),
- e) motivační odměna,
- f) náhrada v penězích namísto výdeje teplé stravy nebo potravin,
- g) náhrada prokázaných jízdních výdajů a nutných vedlejších výdajů v penězích,
- h) náhrada za ubytování,
- i) v případě neposkytnutí teplého jídla při plnění služebních úkolů mimo místo výkonu služby stravné nebo zahraniční stravné,
- j) náhrada jízdních výdajů podle § 36 branného zákona,
- k) náhrada jiných výdajů podle § 36 branného zákona,
- l) náhrada mzdy nebo platu za pracovní volno související s brannou povinností,
- m) náhrada mzdy nebo platu při propuštění z důvodu neschopnosti ke službě pro nemoc nebo úraz.

Specifickým druhem je finanční podpora zaměstnavateli nebo osobě samostatně výdělečně činné.

6.2. VÝPLATA PENĚŽNÍCH NÁLEŽITOSTÍ

Peněžní náležitosti se **vyplácejí bezhotovostně na platební účet určený vojákyem** v záloze ve službě, a to tak, aby byly na účet připsány nejpozději v den pravidelného výplatního termínu. Den pravidelného výplatního termínu je určen rozkazem ministra obrany č. 72/2012 Věstníku shodně jako u vojáků z povolání (tj. **patnáctý kalendářní den**

v měsíci, popř. nejbližší předcházející pracovní den). Voják musí mít na své náklady zřízen platební účet a bankovní spojení sdělit zabezpečujícímu krajskému vojenskému velitelství.

Při měsíčním vyúčtování peněžních náležitostí předá ministerstvo vojákovi v záloze ve službě **doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách peněžních náležitostí** a o provedených srážkách. Neumožňuje-li výkon služby předání tohoto dokladu, učiní tak služební orgán v nejbližším vhodném termínu. Na žádost vojáka v záloze ve službě mu služební orgán umožní nahlédnout do dokladů, na jejichž základě byly peněžní náležitosti vypočteny. Zákon nevylučuje zaslání dokladu v elektronické podobě, čehož se zamýšlí využít. K tomu by bylo potřebné, aby voják oznámil zabezpečujícímu krajskému vojenskému velitelství svou datovou schránku nebo „civilní“ internetovou adresu pokud je jejích uživatelem a souhlasil s doručováním elektronicky.

Služební orgán může povolit vojákovi v záloze ve službě na jeho odůvodněnou žádost **hotovostní výplatu peněžních náležitostí**. Voják v záloze ve službě může písemně zmocnit k přijetí peněžních náležitostí v hotovosti jinou fyzickou osobu.

K prokázání nároků na peněžní náležitosti vojenský útvar nebo zařízení, u kterého vykonává voják vojenskou činnou službu, **vede evidenci** (čl. 3 RMO č. xx/2016 Věstníku) **o rozvržení zaměstnání, době výkonu služby a nepřítomnosti v zaměstnání** s uvedením důvodu. Evidence se zakládá u vojenského útvaru nebo zařízení, u kterého voják koná službu, a elektronicky v neměnné podobě (*.pdf) se nejpozději v poslední den kalendářního měsíce zasílá krajskému vojenskému velitelství, u kterého je voják v evidenci.

6.3. SLUŽNÉ A ZVLÁŠTNÍ PŘÍPLATEK

Vojákovi v záloze ve službě **náleží za dobu služby služné** a při splnění podmínek nároku i **zvláštní příplatek**. Služné a zvláštní příplatek náležejí **ode dne nástupu** k výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení **do dne následujícího po dni propuštění** z vojenské činné služby. Služné a zvláštní příplatek náležejí den po propuštění bez ohledu na to, zda propuštěný voják v tento den má nebo nemá plánovanou směnu u civilního zaměstnavatele nebo byl propuštěn z důvodu neschopnosti ke službě pro nemoc nebo úraz.

Služné a zvláštní příplatek náležejí za kalendářní dny a **podléhají dani z příjmů** fyzických osob ze závislé činnosti, **pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění**, popř. pojistnému na důchodové spoření. V případě výpočtu alikvótní výše služného a zvláštního příplatku se měsíční výše podělí počtem kalendářních dnů v měsíci, za který náleží, a vynásobí počtem dnů, ve kterých je splněn nárok na výplatu.

Výše služného se určí **podle hodnoty stanovené pro služební místo**, na kterém je voják v záloze ve službě služebně zařazen, ve výši odpovídající služebnímu tarifu vojáka z povolání pro tuto hodnotu. **Výše služebních tarifů pro vojenské hodnosti**, druhy služebních činností v závislosti na míře neuropsychické zátěže a pravděpodobnosti rizika ohrožení života nebo zdraví a výše zvláštního příplatku podle jednotlivých druhů služebních činností jsou stanoveny pro vojáky z povolání, a tedy i pro vojáky v záloze ve službě, nařízením vlády č. 59/2015 Sb., ve znění nařízení vlády č. 282/2015 Sb. Konkrétní výše zvláštního příplatku se určí vojákovi v záloze ve službě podle rozkazu ministra obrany ve věci peněžních náležitostí vojáků z povolání a vojáků v záloze. Vojákům v záloze ve službě bude náležet služné a zvláštní příplatek při obdobných podmínkách výkonu služby ve shodné výši.

O výši služného a zvláštního příplatku **rozhoduje služební orgán** (ředitel krajského vojenského velitelství) **personálním rozkazem**, který se vydává nejpozději dnem zahájení výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení a dnem, kdy má dojít ke změně výše služného nebo zvláštního příplatku. Takto vydaný personální rozkaz zůstává v platnosti i při opětovném povolání k výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení v průběhu téhož zařazení do aktivní zálohy, dokud nedojde ke změně podmínek pro jejich přiznání. Odvolání proti personálnímu rozkazu nemá odkladný účinek. Vydání rozhodnutí o výši služného a zvláštního příplatku se vojákově oznamuje, a na vojenský útvar nebo zařízení, kde voják koná službu, se v listinné podobě nedoručuje.

Vzhledem k tomu, že služné a zvláštní příplatek jsou obdobným plněním, jako je služební plat vojáka z povolání, vojákům v záloze ve službě již **nenáleží náhrada mzdy nebo platu za pracovní volno** v souvislosti s výkonem vojenského cvičení nebo službou v operačním nasazení a na zotavenou [pokud plnění jeho pracovních úkolů zasahuje do doby 24 hodin po ukončení vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení (§ 204 odst. 2 zákoníku práce)].

Služné a zvláštní příplatek jsou splatné v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém na ně vojákovi v záloze ve službě vzniklo právo. Při propuštění ze služby se služné, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek a stanovené druhy náhrad vyplatí v nejbližším pravidelném výplatním termínu.

Zákon o službě vojáků v záloze stanovuje způsob zaokrouhlování peněžních náležitostí, proto se výsledná částka k výplatě součtu služného, zvláštního příplatku a příplatku za službu v zahraničí za kalendářní měsíc zaokrouhlí na celé koruny směrem nahoru.

V případě zdravotní indispozice, která je krátkodobého charakteru a nevyklučuje pokračování výkonu vojenské činné služby, mohou být vojákovi v záloze ve službě poskytnuty zdravotní úlevy. Po dobu takové indispozice vojákovi v záloze ve službě náleží služné, zvláštní příplatek a jiné druhy peněžních náležitostí. Je-li voják v záloze ve službě **uznán ošetřujícím lékařem neschopným k výkonu služby pro nemoc nebo úraz**, je rozhodnutím velitele příslušného útvaru téhož dne propuštěn z vojenské činné služby (§ 14 odst. 1 písm. b) branného zákona). Do dne následujícího po dni propuštění mu náleží služné a zvláštní příplatek. **Od následujícího dne po propuštění** z vojenské činné služby (karenční dobu nelze použít) mu **vzniká nárok na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného „vojenského“ výděлку** stanoveného podle § 30 zákona o službě vojáků v záloze, a to nejdéle do 14. dne dočasné neschopnosti k výkonu služby pro nemoc nebo úraz (§ 45 zákona o službě vojáků v záloze; viz dále).

Vojákovi v záloze ve službě vzniká při propuštění z vojenské činné služby nárok na poměrnou část služného a zvláštního příplatku za nevyčerpané náhradní volno. Náhrada se poskytuje za celé hodiny náhradního volna v součtu za službu konanou nad základní týdenní dobu služby a službu ve svátek (ode dne nástupu k výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení do dne propuštění z vojenské činné služby, nikoli v součtu za kalendářní měsíc). Zbytek náhradního volna, které nebylo vyčerpano a za které nelze poskytnout náhradu v penězích (v rozsahu méně jak 60 minut) zaniká propuštěním z vojenské činné služby nárok.

6.4. PŘÍPLATEK ZA SLUŽBU V ZAHRANIČÍ

Vojákovi v záloze ve službě vyslanému k výkonu služby v **operačním nasazení** náleží po dobu služby **mimo území České republiky** ke služnému (popř. i zvláštnímu příplatku) příplatek za službu v zahraničí ve stejné výši jako náleží vojákovi z povolání vyslanému do zahraniční operace. O službu v operačním nasazení mimo území České republiky se jedná pouze, pokud jde o plnění úkolů ozbrojených sil v prostředí ozbrojeného konfliktu nebo v prostředí ohroženém bojovou činností (§ 2 zákona o ozbrojených silách). Příplatek za službu v zahraničí nenáleží při službě v operačním nasazení na území České republiky.

O výši příplatku rozhoduje služební orgán (ředitel krajského vojenského velitelství) **personálním rozkazem**, který se vydává nejpozději dnem vzniku nároku na tento příplatek a při změně jeho výše. Odvolání proti personálnímu rozkazu nemá odkladný účinek. Vydání rozhodnutí o výši příplatku se vojákovi oznamuje, a na vojenský útvar, kde voják koná službu, se v listinné podobě nedoručuje.

Vojákovi v záloze ve službě náleží po dobu služby v operačním nasazení v zahraničí **příplatek za službu v zahraničí ve výši 500 až 2 500 Kč denně**. Horní hranice příplatku se zvyšuje až na dvaapůlnásobek, pokud je voják vystaven vysokému riziku ohrožení života nebo zdraví spojenému s vedením bojové činnosti v prostoru zahraniční operace.

Za dobu služby v zahraničí se pro účely nároku na příplatek považuje i doba nařízené nebo omluvené nepřítomnosti v prostoru zahraniční operace, která nepřesáhne nepřetržitě 168 hodin, a doba zajetí. Příplatek za službu v zahraničí se nekrátí při dočasné neschopnosti ke službě pro nemoc nebo úraz, a to nejdéle po dobu 1 měsíce ode dne zjištění nemoci nebo úrazu, je-li léčba prováděna v zahraničí.

Neschopnost k výkonu služby pro nemoc nebo úraz je podle § 14 odst. 1 písm. b) branného zákona důvodem k propuštění ze služby v operačním nasazení, a proto bezprostředně po repatriaci do České republiky služební orgán vojáka propouští z vojenské činné služby.

Vojákovi v záloze ve službě náleží příplatek za službu v zahraničí takto:

a) je-li služebně zařazen na služebním místě **se stanovenou hodností** v hodnostním sboru:

- 1) mužstva a poddůstojníků ve výši 1 350 Kč denně,
- 2) praporčíků ve výši 1 600 Kč denně,
- 3) nižších důstojníků ve výši 1 850 Kč denně,
- 4) vyšších důstojníků a generálů ve výši 2 100 Kč denně;

b) je-li vyslán na území **s výskytem závažných zdravotních rizik**, tak se příplatek podle písm. a) zvyšuje až o 200 Kč denně, popř. až o 400 Kč denně jde-li o velmi závažná zdravotní rizika;

c) je-li vystaven **stresu z boje a nasazen na území s výskytem závažných zdravotních rizik**, tak se příplatek podle písm. a) zvyšuje až o 300 Kč denně nebo v případě **velmi závažných zdravotních rizik**, se příplatek podle písm. a) zvyšuje až o 600 Kč denně.

Souběh zvýšení podle písm. b) a c) je vyloučen.

V závislosti na míře ohrožení života lze příplatek dále zvýšit až o 2 500 Kč denně.

Návrh na zvýšení příplatku za službu v zahraničí předkládá náčelník Generálního štábu Armády České republiky v součinnosti se státním tajemníkem v Ministerstvu obrany na základě zhodnocení působení vojáků v prostoru zahraniční operace **ministři obrany, který o výši příplatku za službu v zahraničí pro konkrétní zahraniční operaci rozhoduje**. Náčelník Generálního štábu Armády České republiky při návrhu zvýšení příplatku vychází ze stupně zdravotního rizika a stresu z boje, které posuzuje hlavní hygienik Ministerstva obrany podle podmínek zahraniční operace.

Náčelník Generálního štábu Armády České republiky **určí** svým sdělením vyhlášeným ve Věstníku Ministerstva obrany **měnu pro výplatu zálohy v hotovosti** na příplatek za službu v zahraničí, a to jednotně pro zahraniční operaci. Přitom přihlédne k méně obvyklé v prostoru zahraniční operace. Určit lze měnu, ke které Česká národní banka vyhláší směnný kurz.

Za den opuštění území České republiky a za den návratu na území České republiky náleží příplatek za službu v zahraničí v nekrácené výši.

Voják v záloze ve službě má právo na poskytnutí **zálohy z příplatku za službu v zahraničí**, která se mu vyplácí v **místě zahraniční operace**, a to v **hotovosti** a v zahraniční měně, kterou určí jednotně, jak je uvedeno výše, před vysláním náčelník Generálního štábu Armády České republiky. **Výše zálohy je omezena výší příplatku za službu v zahraničí**, který vojákovi v příslušném měsíci náleží. Výše zálohy bude převedena na českou měnu podle směnného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou pro první den v měsíci, za který tento příplatek náleží a zbývající část příplatku bude vyplacena spolu se služným na korunový účet vojáka. Tento příplatek nepodléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Je to složka příjmu, která se zahrnuje do čistého příjmu a nezahrnuje se do průměrného výdělku. Příplatek se vyplácí v pravidelném výplatním termínu. **Výši zálohy na tento příspěvek sdělí voják zabezpečujícímu krajskému vojenskému velitelství před vysláním ke službě v operačním nasazení.**

6.5. PROVIANTNÍ NÁLEŽITOSTI

Voják v záloze ve službě **má nárok na teplé jídlo**, nelze-li jej zabezpečit, tak mu **náleží potraviny nebo náhrada v penězích**. Tato náhrada vojákovi nepřísluší v den neomluvené nepřítomnosti ve službě a dále po dobu, kdy mu vznikl nárok na stravné při (zahraniční) služební cestě.

Náhrada v penězích není podle terminologie zákona o službě vojáků v záloze peněžní náležitostí, proto ji lze vyplatit v hotovosti nebo bezhotovostně a přede dnem, ve kterém bezplatné stravování nebylo poskytnuto. Výsledná částka k výplatě se zaokrouhlí na celé koruny. **Tato náhrada nepodléhá dani z příjmů** fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření.

Náhrada v penězích se vyplácí za jednotlivá jídla, která měla být vydána, ve výši jejich finanční hodnoty. Náhrada v penězích za přídavky potravin nenáleží. Příplatek k náhradě v penězích se vyplácí vojákovi v záloze ve službě, jestliže se zúčastňuje

- a) zaměstnání, které organizuje vojenský útvar, a nemá-li možnost stravovat se u vojenského útvaru,
- b) zaměstnání u vojenského útvaru, u kterého se strava nepřipravuje, a nelze ji zabezpečit dovozem nebo smluvně.

Výše příplatku se zjišťuje z nejnižší výše stravného platného pro vojáky z povolání při trvání služební cesty v rozsahu 5-12 hodin. Z této částky se vyplácí k náhradě v penězích za snídani 20 %, za oběd 40 % a za večeři 40 %.

6.6. VÝSTROJNÍ NÁLEŽITOSTI

Voják v záloze ve službě má **nárok na bezplatnou výpůjčku vojenské výstroje**. Právní předpisy nepřipouští náhradu v penězích. Vojenskou výstroj je voják v záloze ve službě povinen používat po celou dobu výkonu služby. Výjimky z této povinnosti uděluje jen velitel a vojenský lékař.

Voják v aktivní záloze může nosit vojenský stejnokroj i mimo vojenskou činnou službu. Oprávnění k nošení vojenského stejnokroje prokazuje vojenským průkazem, který je vydáván podle branného zákona a osvědčuje vojákovo zařazení do aktivní zálohy.

Zabezpečení vojáků v záloze ve službě a výstrojní normy jsou zveřejněny na www.army.cz.

6.7. UBYTOVÁNÍ

Voják v záloze ve službě má **nárok na bezplatné ubytování**, nelze-li mu jej poskytnout, má **nárok na náhradu prokázaných, účelně vynaložených výdajů za ubytování v penězích**. To platí nejen v místě dislokace vojenského útvaru nebo zařízení, u kterého je služebně zařazen, ale i po dobu vyslání na služební cestu. Nelze-li vojákovi v záloze ve službě poskytnout bezplatné ubytování, je služební orgán oprávněn stanovit podmínky náhradního ubytování (kategorii, cenu apod.).

Zákon o službě vojáků v záloze stanovuje způsob zaokrouhlování peněžních náležitostí, proto se výsledná částka k výplatě zaokrouhlí na celé koruny směrem nahoru. Tato náhrada nepodléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Vyplácí se v pravidelném výplatním termínu bezhotovostním převodem na účet vojáka.

6.8. CESTOVNÍ NÁLEŽITOSTI PŘI VÝKONU VOJENSKÉHO ZAMĚSTNÁNÍ

Voják v záloze ve službě má nárok na bezplatnou přepravu při výkonu vojenského zaměstnání. Nelze-li mu ji poskytnout, má **nárok na náhradu prokázaných jízdních výdajů a na náhradu nutných vedlejších výdajů v penězích**. Právní předpisy nestanovují druh použitého dopravního prostředku ani omezení rozsahu náhrady jízdních výdajů. Služební orgán je oprávněn před zahájením přepravy, s ohledem na plnění (charakter a podmínky) služební úkolu a na zásady hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti stanovit druh dopravního prostředku a rozsah náhrady jízdních výdajů.

Služební předpis Všeob-P-37 se vztahuje na vojáky v činné službě, kterými jsou i vojáci v záloze ve službě. Tímto předpisem je v čl. 27 stanoveno, že použití soukromého vozidla ke služební (pracovní) cestě může velitel vojenského útvaru povolit za těchto podmínek:

- a) je-li to *hospodárnější nebo efektivnější*;
- b) *soukromé vozidlo je technicky způsobilé k provozu na pozemních komunikacích*;
- c) *pro soukromé vozidlo je uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (tzv. povinné pojištění) a pojištění pro případ poškození, zničení a odcizení v tuzemsku (tzv. havarijní pojištění), při cestě do zahraničí i v zahraničí.*

Cestovními náležitostmi nejsou podle terminologie zákona o službě vojáků v záloze stravné a zahraniční stravné (viz dále). Vzhledem k tomu, že zákon o službě vojáků v záloze upravuje speciálním ustanovením poskytování cestovních náležitostí, nelze použít ustanovení o cestovních náhradách poskytovaných vojákům z povolání při služebních cestách (náhrady podle § 72, 75, 77, 79, 82 zákona o vojácích z povolání).

Voják v záloze ve službě má nárok **na poskytnutí zálohy na cestovní náležitosti**, požádá-li o ni, **při zahraniční služební cestě mu musí být poskytnuta**, a to v zahraniční měně. Zákon o službě vojáků v záloze stanovuje způsob zaokrouhlování peněžních náležitostí, a proto se výsledná částka k výplatě vyúčtování jednotlivé cesty (cestovního příkazu) zaokrouhlí na celé koruny směrem nahoru. Tato náhrada nepodléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Vyplácí se v pravidelném výplatním termínu bezhotovostním převodem na účet vojáka.

Cestovní náležitosti proplácí krajské vojenské velitelství na základě originálních podkladových účetních záznamů zpracovaných u vojenského útvaru nebo zařízení, u kterého voják koná službu. K vyúčtování náhrady se přiměřeně využijí tiskopisy vyúčtování jízdného nebo příkaz ke služební cestě, které jsou platné pro vojáky z povolání.

6.9. STRAVNÉ A ZAHRANIČNÍ STRAVNÉ

Ze zákona o službě vojáků v záloze vyplývá **nárok na stravné (zahraniční stravné)** v případě, že voják koná službu mimo místo výkonu služby a nebylo mu poskytnuto bezplatné stravování výdejem teplého jídla nebo mu nebyly poskytnuty potraviny. **Souběh nároku na stravné a náhradu v penězích je vyloučen.** Stravné vyplácí vojenský útvar nebo zařízení, u kterého voják koná službu.

Tato náhrada není podle terminologie zákona o službě vojáků v záloze peněžní náležitostí, proto ji **lze vyplatit v hotovosti nebo bezhotovostně a přede dnem**, ve kterém bezplatné stravování nebylo poskytnuto. Výsledná částka k výplatě se zaokrouhlí na celé koruny. Tato náhrada nepodléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Vyúčtovává se na tiskopisu příkazu ke služební cestě.

6.10. SRÁŽKY ZE SLUŽNÉHO, PŘÍPLATKU ZA SLUŽBU V ZAHRANIČÍ A ZVLÁŠTNÍHO PŘÍPLATKU

Ze služného, příplatku za službu v zahraničí a zvláštního příplatku smí příslušný služební orgán srazit jen

- a) daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- b) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- c) pojistné na veřejné zdravotní pojištění,
- d) pojistné na důchodové spoření,

- e) nevyúčtovanou zálohu na cestovní náhrady nebo jiné nevyúčtované zálohy poskytnuté vojákovu v záloze ve službě k plnění služebních úkolů,
- f) zálohu na příplatek za službu v zahraničí, kterou je voják v záloze ve službě povinen vrátit proto, že nebyly splněny podmínky pro jeho přiznání, nebo
- g) částku postiženou výkonem rozhodnutí nařízeným soudem, správním úřadem, služebním orgánem nebo orgánem zmocněným k tomu jiným právním předpisem.

Jinou srážku ze služného, příplatku za službu v zahraničí a zvláštního příplatku lze provést jen na základě dohody o srážkách z příjmu uzavřené mezi příslušným služebním orgánem a vojákem v záloze ve službě nebo vojákem v záloze. Pro určení pořadí a podmínek srážek se použijí ustanovení zákoníku práce o srážkách z příjmu obdobně.

Srážky z jiných druhů peněžních náležitostí na základě rozhodnutí služebního orgánu zákon o službě vojáků v záloze nepřipouští.

6.11. PRŮMĚRNÝ VÝDĚLEK

Pro zjištění průměrného výdělku se použijí ustanovení o průměrném výdělku zákoníku práce obdobně s tím, že mzdou nebo platem se rozumí jen služné a zvláštní příplatek. K ostatním peněžním náležitostem se nepřihlíží. Za odpracovanou dobu se pro účely zjištění průměrného výdělku považuje doba 40 hodin v kalendářním týdnu, která se rovnoměrně rozvrhne na obvyklé pracovní dny.

6.12. POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

V průběhu vojenské činné služby má voják v záloze **zabezpečeno poskytování zdravotních služeb prostřednictvím vojenských poskytovatelů**. Současně má ale v tomto období omezeno právo na volbu lékaře. Zvolit si může pouze z těch lékařů, kteří vykonávají službu u vojákovu konkrétně určeného vojenského centra zdravotních služeb. Nově se upravují v zákoně o veřejném zdravotním pojištění některé podmínky pro vojáky zařazené do aktivní zálohy. **Zůstává jim svobodná vůle ve volbě zdravotní pojišťovny**, ale pokud budou pojištěni u Vojenské zdravotní pojišťovny, uhradí Ministerstvo obrany prostřednictvím Vojenské zdravotní pojišťovny za ně

a) rozdíl mezi výší úhrady hrazených služeb poskytnutých vojenským poskytovatelem, které jsou částečně hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, a výší úhrady poskytnuté Vojenskou zdravotní pojišťovnou; to neplatí pro úhradu stomatologických výrobků,

b) preventivní péči poskytnutou nad rámec služeb hrazených zdravotní pojišťovnou v rozsahu stanoveném vyhláškou Ministerstva obrany.

7. OCHRANA ZDRAVÍ PŘI VÝKONU SLUŽBY

Ochrana zdraví vojáků v záloze ve službě se řídí ustanoveními části šesté zákona o vojácích z povolání. Má tedy stejná práva a stejné povinnosti ve vztahu k ochraně zdraví sebe a ostatních vojáků. Konkrétně tak **nadřizení jsou povinni**:

- a) zajistit vojákům školení o právních předpisech a interních normativních aktech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví vojáků při výkonu služby, pravidelně ověřovat jejich znalost, vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování,
- b) zajistit vojákům podle potřeb vykonávané služby ve vhodných intervalech dostatečné a přiměřené informace a interní normativní akty o bezpečnosti a ochraně

- zdraví vojáků při výkonu služby; těhotné vojákyně, vojákyně do konce devátého měsíce po porodu a vojákyně, které kojí, informovat o rizicích spojených s výkonem služby a o opatřeních k ochraně jejich bezpečnosti nebo zdraví,
- c) vést evidenci o školeních, informacích a interních normativních aktech k bezpečnosti a ochraně zdraví vojáků při výkonu služby,
 - d) přijmout nezbytná opatření pro první pomoc,
 - e) nepřipustit, aby voják vykonával službu, jejíž výkon by neodpovídal jeho zdravotní způsobilosti,
 - f) zajistit dodržování zákazu kouření stanoveného zvláštními právními předpisy,
 - g) přizpůsobovat těhotným a kojícím vojákyním prostory pro jejich odpočinek,
 - h) zajistit vedení a ukládání zdravotní a jiné dokumentace o služebních, popřípadě pracovních úrazech a nemocech z povolání,
 - i) poskytovat vojákům osobní ochranné prostředky, jestliže to vyžaduje výkon služby, udržovat je v použitelném stavu a provádět kontrolu jejich používání,
 - j) poskytovat vojákům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky, jestliže to vyžaduje výkon služby.

Voják je pak zejména povinen:

- a) používat při výkonu služby předepsaná ochranná zařízení a prostředky,
- b) nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky ve vojenských objektech, a v době služby i mimo ně, nenastupovat pod jejich vlivem do služby, a podrobit se zjištěním, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek,
- c) nekouřit ve vojenských objektech, s výjimkou vyhrazených prostor,
- d) účastnit se školení a výcviku, které se konají v zájmu zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, a podrobit se zkouškám ze znalostí předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při výkonu služby a preventivním lékařským prohlídkám, stanoveným zvláštním právním předpisem,
- e) včas oznamovat nadřízenému nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost a zdraví při výkonu služby.

Náklady spojené se zabezpečením bezpečnosti a ochrany zdraví vojáků při výkonu služby hradí ministerstvo.

8. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU

8.1. ODPOVĚDNOST VOJÁKA ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU PŘI VÝKONU VOJENSKÉ SLUŽBY

Voják v záloze ve službě **odpovídá za škodu způsobenou státu** podle části sedmé zákona o vojácích z povolání. Voják v záloze ve službě tak odpovídá státu za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením svých povinností při plnění služebních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pokud by se na vzniku škody podílel svým porušením povinností i státu, odpovědnost vojáka by se poměrně omezila. Zavinění vojáka obecně prokazuje nadřízený. Výjimkou jsou případy odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je voják povinen vyúčtovat a odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů.

Voják neodpovídá za škodu:

- a) která vyplývá z rizika řádného výkonu služby,

- b) kterou způsobil při odvrácení nebezpečí, které hrozilo životu nebo zdraví, nebo škody, která hrozila majetku, jestliže tento stav sám úmyslně nevyvolal a počínal si přitom způsobem přiměřeným okolnostem,
- c) kterou způsobil ve stavu, kdy bez vlastního zavinění nebyl schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky.

Voják, který odpovídá za škodu, je povinen nahradit skutečnou škodu, a to v penězích, jestliže ji neodčiní uvedením do předchozího stavu. **Výše náhrady škody** způsobené z nedbalosti a při nesplnění povinnosti k odvrácení škody nesmí přesáhnout u jednotlivého vojáka čtyřapůlnásobek jeho průměrného platu. Toto omezení ale neplatí v případech, kdy škoda byla způsobena

- a) na svěřených hodnotách, které je voják povinen vyúčtovat, nebo ztrátou svěřených předmětů,
- b) po požití alkoholických nápojů nebo po vědomém užití jiných návykových látek.

O náhradě škody rozhoduje služební orgán, kterým je velitel vojenského útvaru, u kterého škoda vznikla, pokud nedojde k písemné dohodě o její náhradě. Pokud voják uhradil alespoň dvě třetiny určené náhrady škody a současně dosahuje mimořádných kladných výsledků při výkonu služby, může služební orgán upustit od vymáhání zbylé částky náhrady škody. To však není možné při škodě, kterou voják způsobil úmyslně, po požití alkoholických nápojů nebo po vědomém užití jiných návykových látek, na svěřených hodnotách, které je povinen vyúčtovat, nebo ztrátou svěřených předmětů.

Za zmínku také stojí, že pokud by voják v souvislosti s plněním úkolů ozbrojených sil způsobil škodu někomu mimo ozbrojené síly, odpovídal by za ni podle § 43 zákona o ozbrojených silách stát.

8.2. ODPOVĚDNOST STÁTU ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU VOJÁKOVÍ

Úprava odpovědnosti **za škodu způsobenou vojákoví** při výkonu služby se řídí § 31 a 32 zákona o službě vojáků v záloze. Konkrétně stát odpovídá za škodu **na odložených věcech (do výše 16 000 Kč**, její vznik musí voják ohlásit nadřízenému bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy se o škodě dověděl). Za újmu, která vojákoví vznikla na zdraví (při služebních úrazech a nemocech z povolání) pak stát odpovídá podle § 115 a násl. zákona o vojácích z povolání.

Vojákoví v záloze ve službě by náleželo **při služebním úrazu** stejné plnění jako vojákoví z povolání. Měl by nárok na:

- a) náhradu za ztrátu na služebním platu po dobu neschopnosti výkonu služby,
- b) náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby,
- c) náhradu za bolest,
- d) náhradu za ztížení společenského uplatnění,
- e) náhradu za účelně vynaložené náklady spojené s léčením,
- f) jednorázové mimořádné odškodnění,
- g) náhradu za věcnou škodu.

Např. **jednorázové mimořádné odškodnění** ve výši šestinásobku minimální mzdy by náleželo vojákoví, který se stal invalidním v prvním nebo druhém stupni následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání při

- a) zajišťování vojenské kázně, byl-li mu úraz způsoben úmyslným trestným činem,

- b) leteckém výcviku, zejména na trenažéru, centrifuze, v termokomoře, v podtlakové komoře a při nácviku seskoků z letounů, vrtulníků a balónů,
- c) výcviku za mimořádně ztížených podmínek, zejména ve vysokohorském terénu, poušti, moři a bažinách,
- d) jízdních zkouškách kolejových, silničních a speciálních vozidel při vyšších rychlostech nebo v terénu za podmínek, které překračují ustanovení předpisů platných pro jejich řízení nebo provoz,
- e) telekomunikačních a jiných pracích na stožárech, při pracích vykonávaných v nucených polohách bez pracovních plošin, z provazových žebříků a visutých sedaček, v závěsu na ochranném pásu a v omezeném pracovním prostoru na pracovní lávce, ve výškách nad 10 m,
- f) činnosti s rizikem vzniku akutních otrav v důsledku nedýchatelnosti prostředí a s rizikem vzniku popálenin v důsledku vysoké teploty prostředí, kdy je nutno pro vysokou koncentraci škodlivých nebo jedovatých látek použít zvláštní dýchací nebo izolační přístroj anebo zvláštní ochranný oděv,
- g) činnosti pod vodou za zvýšeného tlaku vzduchu, při níž je nutno používat potápěčský přístroj s přívodem přetlakového vzduchu hadicí, dýchací přístroj se vzduchem stlačeným v láhvi, kyslíkový přístroj s regenerací vzdušiny nebo jiná zařízení pro práci pod vodou, a dále při hlubokém brodění, jízdě pod vodou a při plavbě techniky,
- h) činnosti s rizikem ozáření a s rizikem nákazy,
- i) cvičení ve vojenské hasičské jednotce.

Vojákovi, který by se stal invalidním v prvním nebo druhém stupni následkem služebního úrazu vzniklého při letech podle plánu letové přípravy, při zkušebních letech a zalétávání letecké techniky, při seskocích z letounů, vrtulníků a balónů, při likvidaci výbušnin a munice, při záchranných pracích při pohromách, které ohrožují lidské životy nebo majetek při plnění zvláštních úkolů při činnostech podle zvláštního právního předpisu, anebo za jiných obdobně nebezpečných podmínek, náleží jednorázové mimořádné odškodnění ve výši dvacetičtyřnásobku minimální mzdy. Došlo-li ke služebnímu úrazu při pyrotechnické asanaci ve zrušených vojenských újezdech nebo dalších určených prostorech, náleží vojákovi jednorázové mimořádné odškodnění ve výši čtyřicetiosminásobku minimální mzdy.

Vojákovi, který by se stal invalidním v prvním nebo druhém stupni následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání za zvlášť nebezpečných podmínek při výkonu služby v zahraničí, náleží jednorázové mimořádné odškodnění ve výši jednostodvacetinásobku minimální mzdy. Za zvlášť nebezpečné podmínky se při tom zejména považuje válečný stav ve státě, kde voják vykonává službu, služba v zahraničních operacích nebo plnění zvláštních úkolů při činnostech podle zvláštního právního předpisu.

Vojákovi, který by se stal invalidním ve třetím stupni následkem služebního úrazu při činnostech uvedených v předchozím, náleží jednorázové mimořádné odškodnění ve výši dvacetičtyřnásobku minimální mzdy. Voják, který se stal invalidním ve třetím stupni následkem služebního úrazu při činnostech uvedených v předchozích odstavcích, náleželo by mu jednorázové mimořádné odškodnění ve výši dvojnásobku částek uvedených v těchto odstavcích. Jednorázové mimořádné odškodnění náleží jen jednou, ve výši, která je pro vojáka výhodnější.

Pokud by voják v záloze ve službě následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání zemřel, stát by poskytl **pozůstalým**:

- a) náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a pohřbem
- b) náhradu nákladů na výživu pozůstalých,
- c) jednorázové odškodnění pozůstalých,
- d) jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých.

Jednorázové odškodnění pozůstalých by příslušelo pozůstalému manželovi a dítěti, které má nárok na sirotčí důchod z důchodového pojištění po zemřelém, a to každému ve výši 240 000 Kč. Jednorázové odškodnění pozůstalých v úhrnné výši 240 000 Kč by dále náleželo rodičům zemřelého vojáka, jestliže s ním žili ve společné domácnosti; odškodnění ve stejné výši by příslušelo i v případě, že se zemřelým vojákem žil ve společné domácnosti pouze jeden rodič.

Pozůstalým po vojákově v záloze ve službě, který zemřel následkem úrazu při činnostech, za které by vojákově náleželo zvýšené jednorázové mimořádné odškodnění, by náleželo jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých. Pozůstalému manželovi a každému pozůstalému dítěti, které má nárok na sirotčí důchod z důchodového pojištění po zemřelém, náleží jednorázové mimořádné odškodnění ve výši poloviny částek přiznávaných vojákově. Osobám, které by byly odkázány na vojáka výživou, by náleželo jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých rovným dílem v úhrnné výši 120 000 Kč. Pokud by nebyl pozůstalý manžel ani pozůstalé děti nebo osoby, které by byly odkázány na vojáka výživou, náleželo by jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých ve výši uvedené v předchozí větě rodičům vojáka. Takto stanovené jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých může ministr obrany v případech hodných zvláštního zřetele zvýšit až na dvojnásobek.

Navíc je možné vojákově, který by utrpěl škodu na zdraví **v souvislosti s plněním úkolů, za niž stát neodpovídá**, přiznat v případech hodných zvláštního zřetele **peněžitý příspěvek** do výše dvacetinásobku minimální mzdy. Stejný peněžitý příspěvek by bylo možné přiznat i pozůstalým po vojákově (manžel dítě, které má nárok na sirotčí důchod, nebo rodiče vojáka).

9. PLNĚNÍ MIMO VOJENSKOU ČINNOU SLUŽBU

9.1. ODMĚNA A MOTIVAČNÍ ODMĚNA

Vojákově v aktivní záloze, který absolvoval v kalendářním roce minimálně jedno pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení, vzniká právo na poskytnutí **odměny ve výši 18 000 Kč ročně**.

Vojákově v aktivní záloze, který **studuje** studijní program nebo jeho část na vysoké škole formou prezenčního studia a pokud nedosáhl věku 26 let, vzniká vedle odměny právo na motivační odměnu **ve výši 6 000 Kč v kalendářním roce**, ve kterém byl zařazen do aktivní zálohy. Motivační odměnu lze vyplatit pouze s odměnou podle předcházejícího odstavce, proto lze motivační odměnu vyplatit, pokud voják absolvoval v kalendářním roce minimálně jedno pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení.

Dojde-li k zařazení vojáka do aktivní zálohy nebo jeho vyřazení z aktivní zálohy v průběhu kalendářního roku nebo v průběhu studia, vzniká mu právo na **poměrnou část odměny a poměrnou část motivační odměny podle počtu kalendářních měsíců** jeho zařazení v aktivní záloze. Pokud dojde k zařazení vojáka do aktivní zálohy nebo jeho vyřazení v průběhu kalendářního měsíce, tak se do výpočtu poměrné části odměny nebo motivační odměny zahrnuje i neúplný kalendářní měsíc, v němž byl voják zařazen v aktivní

záloze (neúplný kalendářní měsíc je pro nárok na odměnu a motivační odměnu vždy celým měsícem).

Dojde-li k zahájení nebo řádnému ukončení vysokoškolského studia vojáka prezenční formou v době jeho zařazení do aktivní zálohy v průběhu kalendářního roku, vzniká vojákovi v aktivní záloze právo na poměrnou část motivační odměny podle počtu kalendářních měsíců trvání vysokoškolského studia po dobu zařazení do aktivní zálohy v příslušném kalendářním roce.

Neabsolvoval-li voják v kalendářním roce **minimálně jedno pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení, nesplnil podmínky pro výplatu odměny ani motivační odměny.**

Pouze pro rok 2016:

- Vzhledem k definici pojmu pravidelné vojenské cvičení až zákonem č. 47/2016 Sb., musí voják v aktivní záloze absolvovat pravidelné vojenské cvičení v druhém pololetí roku 2016, aby splnil podmínky nároku na odměnu (motivační odměnu) splatnou v měsíci lednu 2017.
- Byl-li voják zařazen v aktivní záloze po celý rok 2016, náleží mu odměna podle zákona č. 220/1999 Sb. ve výši 6 x 500 Kč (podle přechodných ustanovení - § 48 odst. 3 zákona o službě vojáků v záloze, kterou vyplácí krajské vojenské velitelství do 31. července 2016.
- Byl-li voják zařazen v aktivní záloze po celý rok 2016 a absolvoval-li pravidelné vojenské cvičení v druhé polovině roku 2016, náleží mu dále nekrácená odměna ve výši 18 000 Kč (popř. i motivační odměna 6 000 Kč) vyplácená v lednu 2017.

Odměnu a motivační odměnu vyplácí vojenský správní úřad (krajské vojenské velitelství). Odměna a motivační odměna se vyplácí jedenkrát za rok, a to do konce měsíce ledna následujícího po roce, za který odměna nebo motivační odměna vojákovi v aktivní záloze náležela. Dojde-li k vyřazení z aktivní zálohy v průběhu kalendářního roku nebo v průběhu studia, vyplatí se odměna a motivační odměna do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém došlo k vyřazení z aktivní zálohy.

Vojákovi, který požádal o účast **na dobrovolném vojenském cvičení** podle § 12 odst. 6 branného zákona, vzniká v případě jeho vykonání právo na poskytnutí odměny ve **výši 1 000 Kč za kalendářní měsíc**, ve kterém bylo vykonáno vojenské cvičení, nejvýše však 12 000 Kč za kalendářní rok; **to se netýká vojáka v aktivní záloze**. Odměna ve výši 1 000 Kč náleží být za jediný den vojenského cvičení v kalendářním měsíci (např. při dobrovolném vojenském cvičení od 31/1 do 10/2 náleží odměna ve výši 2x1000 Kč). Rozhodující pro nárok na odměnu je doba činné služby nikoli plánovaná doba vojenského cvičení. Tuto odměnu vyplácí vojenský správní úřad (krajské vojenské velitelství), a to do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci vykonání vojenského cvičení, na které byl voják povolán.

Zákon o službě vojáků v záloze stanovuje způsob zaokrouhlování peněžních náležitostí, v případě odměny a motivační odměny však vzhledem k částkám a poměrnému krácení ve dvanáctinách se nepoužije. Tato plnění nepodléhají dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Vyplácí se v pravidelném výplatním termínu bezhotovostním převodem na bankovní účet vojáka.

9.2. NÁHRADA JÍZDNÍCH VÝDAJŮ

Krajské vojenské velitelství proplácí (§ 36 branného zákona) **prokázané jízdné**

- a) k odvodnímu řízení,
- b) k odbornému vyšetření,
- c) k přezkumnému řízení vojáka v záloze a k projednání odvolání proti němu,
- d) k nástupu výkonu vojenského cvičení, služby v operačním nasazení nebo mimořádné služby a propuštění z nich,
- e) k lékařským prohlídkám při odvolání proti odvodnímu rozhodnutí a přezkoumání pravomocného odvodního rozhodnutí,
- f) k jednání na krajském vojenském velitelství, pokud je předvolán, k vysvětlení skutečností, které jsou podstatné pro výkon jeho branné povinnosti.
- g) k jednání ve věci odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí,
- h) k jednání ve věci přezkumného řízení, odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí, které se týkají vojáků v činné službě a vojáků v aktivní záloze.

Proplácí se jízdné autobusem nebo v nejnižší třídě osobního vlaku nebo rychlíku na území České republiky nebo náhrada v penězích ve výši tohoto jízdného. Toto ustanovení o rozsahu náhrady je speciálním pro plnění podle branného zákona a není platné pro náhradu jízdních výdajů podle zákona o službě vojáků v záloze. Právní úpravou není vyloučeno použití soukromého motorového vozidla, potom náhrada jízdních výdajů náleží **ve výši určeného dopravního prostředku** (ve výši jízdného autobusu nebo nejnižší třídy osobního vlaku nebo rychlíku). V tomto případě dopravní prostředek určuje krajské vojenské velitelství při povolání v povolávacím rozkaze s ohledem na to, zda jej lze skutečně použít, je v místě a čase obvyklý a je hospodárný.

9.3. NÁHRADA JINÝCH VÝDAJŮ

Krajské vojenské velitelství proplácí (§ 36 branného zákona) prokázané náklady na:

- a) pořízení fotografií pro vystavení vojenských dokladů,
- b) lékařské prohlídky při odvolání proti odvodnímu rozhodnutí a přezkoumání pravomocného odvodního rozhodnutí,
- c) lékařské posudky vojáků v záloze při odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí,
- d) lékařské prohlídky při přezkumném řízení, při odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a na přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí, které se týkají vojáků v činné službě a vojáků v aktivní záloze.

9.4. NÁHRADA MZDY NEBO PLATU ZA PRACOVNÍ VOLNO SOUVISEJÍCÍ S BRANNOU POVINNOSTÍ

Krajské vojenské velitelství **hradí** (§ 204 odst. a 3 zákoníku práce) **náhradu mzdy nebo platu** (ve výši průměrného výdělku) za pracovní volno související s brannou povinností, je-li zaměstnanec **povinen se dostavit se k příslušnému vojenskému správnímu úřadu v souvislosti s výkonem branné povinnosti**. (Toto ustanovení je nutné odlišovat od ustanovení § 204 odst. 2 zákoníku práce. Podle něj se poskytne pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu po dobu, kterou potřebuje zaměstnanec na cestu do místa povolání a dobu výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení a na

zotavenou, pokud plnění jeho pracovních úkolů zasahuje do doby 24 hodin po ukončení vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení. V tomto případě náhrada mzdy nebo platu nepřisluší.)

Vojákovi, kterému nenáleží mzda nebo plat podle zákoníku práce (OSVČ, nezaměstnaný v evidenci úřadu práce), nemůže náležet její/jeho náhrada. Náhrada mzdy nebo platu podléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření.

9.5. NÁHRADA MZDY NEBO PLATU PŘI PROPUŠTĚNÍ Z DŮVODU NESCHOPNOSTI KE SLUŽBĚ PRO NEMOC NEBO ÚRAZ

Vojákovi v záloze, u kterého byla vojenským lékařem zjištěna nemoc nebo úraz, pro které voják **není schopen vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení** vykonat, a **byl propuštěn z výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení** podle § 14 odst. 1 písm. b) branného zákona, poskytne příslušný vojenský správní úřad – **krajské vojenské velitelství náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného „vojenského“ výdělku** stanoveného podle § 30 zákona o službě vojáků v záloze.

Náhrada se poskytne **nejdříve dnem následujícím po propuštění** z vojenské činné služby a náleží až **do dne**, ve kterém by byla poskytnuta náhrada mzdy nebo platu po dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény **podle zákoníku práce, pokud dočasná neschopnost ke službě pro nemoc nebo úraz trvá**. Náhrada se poskytuje ve výši průměrného výdělku zjištěného ze služného a zvláštního příplatku. Doba, po kterou se poskytuje, vychází ze skutečně zameškaných směn u civilního zaměstnavatele. **Délku pracovní neschopnosti je povinen voják v záloze řediteli krajského vojenského velitelství doložit** potvrzením vydaným lékařem a potvrzením zaměstnavatele o rozsahu zameškaných směn.

Den následující po propuštění z vojenské činné služby může náležet jak služné a zvláštní příplatek, tak i náhrada mzdy nebo platu pro nemoc nebo úraz. Náhrada mzdy nebo platu podléhá dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, popř. pojistnému na důchodové spoření. Vojákovi, kterému by nenáležela náhrada mzdy nebo platu podle zákoníku práce (OSVČ, nezaměstnaný v evidenci úřadu práce), náhrada mzdy nebo platu podle zákona o službě vojáků v záloze nenáleží.

9.6. PROMLČENÍ PENĚŽNÍCH NÁLEŽITOSTÍ

Promlčecí lhůta počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé. Lhůta k uplatnění peněžitých nároků na peněžních náležitostech vojáků v záloze ve službě činí 3 roky (§ 161 zákona o vojácích z povolání). Jde-li o opětovné plnění, činí lhůta k uplatnění nároku na jednotlivá plnění 3 roky od jejich splatnosti. Nárok se promlčí, jestliže nebyl uplatněn ve stanovené lhůtě podáním ke služebnímu orgánu (řediteli krajského vojenského velitelství).

9.7. REKONDIČNÍ POBYT PRO VOJÁKA ZAŘAZENÉHO DO AKTIVNÍ ZÁLOHY

Vojákovi v aktivní záloze, který konal službu v zahraniční operaci po dobu nejméně 90 dnů vcelku, **může být poskytnut rekondiční pobyt** v trvání 14 kalendářních dnů k upevnění zdravotního stavu. Rekondiční pobyt se poskytuje **na žádost vojáka** v aktivní

záloze podanou příslušnému vojenskému správnímu úřadu před vysláním do služby v operačním nasazení do zahraničí. Pobyt je pak organizován tak, aby byl zahájen nejpozději do 90 kalendářních dnů ode dne návratu vojáka v aktivní záloze ze zahraniční operace.

Rekondiční pobyt **organizuje a náklady s ním spojené hradí ministerstvo** prostřednictvím své příspěvkové organizace VLRZ p.o. Náklady se v tomto případě rozumí ubytování, stravování, náklady na kulturní a sportovní akce pořádané v rámci rekondičního pobytu rekreačním zařízením.

Rekondiční pobyt není výkonem vojenské činné služby, nelze tedy poskytnout služné a náhrady jako při výkonu vojenského zaměstnání (stravné, náhrada jízdních výdajů, náhrada vedlejších nutných výdajů – parkovné na odstavných plochách rekreačních zařízení). Rekondiční pobyt není rehabilitace ani mimořádná rehabilitace podle zákona o vojácích z povolání, proto nelze poskytnout náhradu jízdních výdajů podle § 92 zákona o vojácích z povolání.

10. VOJENSKÁ ČINNÁ SLUŽBA A CIVILNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

10.1. VOLNO POSKYTOVANÉ V ZAMĚSTNÁNÍ

Občanovi nebo vojákovi v záloze, který je zaměstnancem, přísluší podle § 204 zákoníku práce od zaměstnavatele **pracovní volno** v nezbytně nutném rozsahu, je-li zaměstnanec povinen dostavit se k příslušnému vojenskému správnímu úřadu v souvislosti s výkonem branné povinnosti. Typicky půjde o **úřední jednání** související např. s vyhlášením rozhodnutí o schopnosti vykonávat vojenskou službu. Za dobu, kterou voják zamešká v zaměstnání a nedostane tedy mzdu nebo plat náleží náhrada ve výši průměrného výdělku, kterou hradí příslušný vojenský správní úřad. V souvislosti s tím je potřeba doložit potvrzení vystavené zaměstnavatelem o výši mzdy nebo platu, na kterou by jinak měl voják za tuto zameškanou dobu nárok.

Vojákovi v záloze, který je zaměstnancem, přísluší (podle § 204 odst. 2 zákoníku práce) od zaměstnavatele **pracovní volno** v nezbytně nutném rozsahu rovněž po dobu, kterou potřebuje na cestu do místa povolání a **dobu výkonu vojenského cvičení (pravidelného i dobrovolného) nebo služby v operačním nasazení**. Půjde tedy o dny, ve kterých probíhá vojenská činná služba a případně i část nebo celá směna která tomuto dni předchází, pokud je potřeba pro zabezpečení cesty k výkonu vojenské služby. Dále zákoník práce nově poskytuje zaměstnanci i pracovní volno na zotavenou, pokud plnění jeho pracovních úkolů zasahuje do doby 24 hodin po ukončení vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení. Je tak zabezpečena potřebná doba na návrat z výkonu vojenské činné služby a na odpočinek před opětovným nástupem do zaměstnání.

Za toto pracovní volno **nenáleží náhrada mzdy nebo platu** od zaměstnavatele ani od vojenského správního úřadu. Místo ní je poskytováno služné, které odpovídá služebnímu platu vojáka z povolání. Určitou kompenzací rozdílu mezi počtem zameškaných směn a počtem dnů vojenské činné služby je poskytování služného ještě za den následující dnu, ve kterém vojenská činná služba skončila.

V souvislosti s výkonem vojenské činné služby je nutné upozornit, že jde o překážku ve veřejném zájmu, která nemá vliv na nárok a délku dovolené zaměstnance. Prakticky to znamená, že **dovolená**, na kterou má zaměstnanec nárok **se nijak nekrátí**, i kdyby byl

voják v záloze (zaměstnanec) povolán ke službě v operačním nasazení a současně na pravidelné vojenské cvičení a **pracovní volno by tak trvalo i 10 měsíců v roce.**

Dalším důležitým upozorněním je, že podle § 53 odst. 1 písm. b) zákoníku práce nesmí zaměstnavatel po dobu výkonu vojenské činné služby a do 14 dnů po jeho ukončení dát zaměstnanci výpověď.

10.2. INFORMOVÁNÍ ZAMĚSTNAVATELE O VÝKONU VOJENSKÉ SLUŽBY

V platnosti **zůstává povinnost zaměstnance prokázat vznik překážky** ve výkonu práce na jeho straně. Voják v záloze povoláný k výkonu vojenské činné služby tak je povinen zaměstnavateli doložit vznik překážky povolávacím rozkazem vydaným krajským vojenským velitelstvím.

Za výkon vojenské činné služby vojáků v záloze mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav se považuje vojenské cvičení (pravidelné nebo dobrovolné) a služba v operačním nasazení.

Nově právní předpisy ukládají vojenským správním úřadům povinnost informovat zaměstnavatele vojáka v aktivní záloze **o jeho plánovaném výkonu služby.** O plánovaných pravidelných vojenských cvičeních nebo službě v operačním nasazení vojáka v aktivní záloze tak musí krajské vojenské velitelství jeho zaměstnavateli oznámit do 30. listopadu kalendářního roku předcházejícího době výkonu činné služby vojáka v aktivní záloze v prvním pololetí následujícího roku nebo do 31. května na druhé pololetí příslušného kalendářního roku, anebo do 30 dnů od zařazení vojáka v záloze do aktivní zálohy na probíhající kalendářní pololetí předpokládané datum zahájení a ukončení služby vojáka v aktivní záloze, který je jeho zaměstnancem.

Podle přechodných ustanovení zákona o službě vojáků v záloze musí příslušný vojenský správní úřad oznámit vojenská cvičení vojáků v záloze naplánovaná před 1. červencem 2016, která proběhnou po 30. červnu 2016, vojákovi v aktivní záloze a jeho zaměstnavateli nejpozději do 31. července 2016.

10.3. FINANČNÍ PODPORA ZAMĚSTNAVATELI

Zaměstnavateli, který není organizační složkou státu nebo příspěvkovou organizací podle zákona upravujícího rozpočtová pravidla státního rozpočtu, jehož zaměstnanec je zařazený do aktivní zálohy a nekonal práci pro překážku v práci z důvodu výkonu plánovaného pravidelného vojenského cvičení nebo plánované služby v operačním nasazení (nikoli vojenského cvičení, o jehož výkon voják požádal podle branného zákona), **vzniká právo na poskytnutí finanční podpory** ve výši dvou třetin průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství naposledy zveřejněné Českým statistickým úřadem přede dnem nástupu vojenské činné služby (dále jen „průměrná mzda“).

Zaměstnavatel, jehož zaměstnanec zařazený do aktivní zálohy nekonal práci pro výkon neplánovaného (nebo pozdě oznámeného) pravidelného vojenského cvičení nebo neplánované služby v operačním nasazení, má za tuto dobu nárok na finanční podporu ve výši průměrné mzdy.

Podpora zaměstnavateli nenáleží za výkon dobrovolného vojenského cvičení.

Nekonal-li voják v aktivní záloze pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení celý kalendářní měsíc, náleží zaměstnavateli poměrná část finanční

podpory za dny, ve kterých u zaměstnance trvala překážka v práci. Za den, ve kterém trvala překážka v práci, se považuje každý kalendářní den výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení a den následující po propuštění z vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, pokud v tento den nekonal pro zaměstnavatele práci podle rozvrhu směn.

Při propuštění z vojenské činné služby v důsledku neschopnosti pro nemoc nebo úraz náleží podpora zaměstnavateli jen po dobu, kdy trvala překážka v práci z důvodu výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení (tedy do dne propuštění a 24 hodin po ukončení vojenské činné služby – fakticky den následující po propuštění z vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení). Pokud tedy byl voják propuštěn předčasně z důvodu neschopnosti k výkonu služby nebo práce pro nemoc nebo úraz, nebude zaměstnavateli podpora náležet za více jak jeden den po předčasném propuštění. Zbývající doba je mu kompenzována tím, že nemusí po dobu nemoci platit zaměstnanci náhradu mzdy nebo platu, protože je voják zabezpečen po dobu až prvních 14 dnů nemoci plněním od vojenského správního úřadu.

O přiznání finanční podpory zaměstnavateli na základě jeho žádosti rozhodne krajské vojenské velitelství místně příslušné podle místa trvalého pobytu vojáka v aktivní záloze. Žádost o finanční podporu zaměstnavateli lze podat nejdříve den následující po ukončení vojenského cvičení vojáka v aktivní záloze; v případě služby v operačním nasazení lze žádost podat nejdříve poslední den kalendářního čtvrtletí, ve kterém byla služba v operačním nasazení vojákem vykonána.

Krajské vojenské velitelství vydává rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory zaměstnavateli v zákonném termínu (stanoveno § 71 správního řádu). Od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí běží 30ti denní lhůta pro vyplacení podpory na platební účet určený zaměstnavatelem. Výše podpory se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Osoba samostatně výdělečně činná má při povolání k výkonu pravidelného vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení **právo na finanční podporu za obdobných podmínek**. Podpora tedy bude závislá na počtu dnů, ve kterých výkon vojenské činné služby a následující den po jejím ukončení zasáhl do obvyklé podnikatelské činnosti vojáka v záloze-OSVČ. Nekonal-li voják v aktivní záloze-OSVČ pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení celý kalendářní měsíc, bude mu tedy náležet poměrná část finanční podpory za dny, ve kterých mu trvala překážka v činnosti.

K poskytování podpory zaměstnavateli nebo OSVČ obecně je nutné upozornit, že v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, je krajské vojenské velitelství poskytovatelem veřejné finanční podpory (§ 2) a musí plnit povinnosti vyplývající jak z právních, tak z vnitřních předpisů týkajících se veřejnosprávní kontroly těchto veřejných výdajů.

11. ZÁVĚR A KONTAKTY

Vážený spoluobčane,

chcete-li se stát vojákem z povolání, vojákem v aktivní záloze, chcete-li vykonat dobrovolné vojenské cvičení nebo chcete-li se dozvědět více o vojenské činné službě, obraťte se na **Rekrutační středisko Čechy** nebo na **Rekrutační středisko Morava**, nebo na jednotlivé rekrutační pracoviště, kde Vám pracovníci podají podrobnější informace.

REKRUTAČNÍ STŘEDISKO ČECHY

Vítězné náměstí 684, 160 00 Praha

tel. 973 211 066

kariera.praha@army.cz

Úřední hodiny

pondělí – čtvrtek	8.00 – 17.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště PARDUBICE

Hůrka 1100, 530 02 Pardubice

tel. 973 243 256

kariera.pardubice@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště ČESKÉ BUDĚJOVICE

Žižkova 37, 370 04 České Budějovice

tel. 973 321 465

kariera.ceskebudejovice@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště PLZEŇ

Štefánikovo nám. 1, 301 00 Plzeň

tel. 973 340 476

kariera.plzen@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště LIBEREC

Na Zápraží 4, 460 07 Liberec

tel. 973 262 372

kariera.liberec@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště ÚSTÍ NAD LABEM

Štefánikova 2, 400 01 Ústí nad Labem

tel. 973 286 250

kariera.ustinadlabem@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

REKRUTAČNÍ STŘEDISKO MORAVA

Zahradníkova 7, 662 10 Brno

tel. 973 442 200

kariera.brno@army.cz

Úřední hodiny

pondělí – čtvrtek	8.00 – 17.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště OLOMOUC

Dobrovského 6, 779 00 Olomouc

tel. 973 403 444

kariera.olomouc@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště OSTRAVA

Matičnická 2, 702 00 Ostrava

tel. 973 488 111

kariera.ostrava@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
pátek	8.00 – 12.00

Rekrutační pracoviště JIHLAVA

Vrchlického 14, 586 01 Jihlava

tel. 973 454 460

kariera.jihlava@army.cz

Úřední hodiny

pondělí a středa	8.00 – 17.00
úterý a čtvrtek	8.00 – 16.00
Pátek	8.00 – 12.00

Využít můžete také stránky: www.army.cz v sekci [kariéra](#) nebo [aktivní záloha](#).